

Evaluatie Beleidsplan Bescherming & Opvang 2017-2020

Ons kenmerk
Versie
Datum
Contactpersoon
E-mail

20.0002412
Definitief
14-5-2020
Saloua Chaara / Sonja Hartkamp
s.chaara@regiogv.nl / s.hartkamp@regiogv.nl

INHOUD

1. Inleiding	1
Aanpak evaluatie	1
Leeswijzer	1
2. Bescherming en Opvang 2017-2020	2
3. Ontwikkelingen & trends bescherming en opvang	5
4. Evaluatie Beleidsplan Bescherming en Opvang 2017	10
4.1 Resultaten	10
4.2 Kwalitatieve evaluatie	21
5. Een Twitterverslag	31
6. Richting Beleidsplan Bescherming en Opvang 2021	33
Bijlage 1: interviews met inwoners Evaluatie B&O	34
Bijlage 2: Planning totstandkoming nieuw beleidsplan	50

1. Inleiding

“We mogen als samenleving deze meest kwetsbare inwoners niet uit beeld laten verdwijnen. Daarom is het van belang om bij hen betrokken te blijven. Ook als ze tijdelijk dakloos zijn of een straf uitzitten.”

Met deze woorden startte het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein het Beleidsplan Bescherming en Opvang 2017-2020. Het zijn woorden die de essentie van het beleidsplan omvatten en de kern weergeven van beloftes waar gemeenten, aanbieders en partners de afgelopen jaren hard aan hebben (samen)gewerkt. Door het eigen belang te overstijgen en te doen wat nodig is om onze meest kwetsbare inwoners te helpen.

Door het beleidsplan vast te stellen hebben alle gemeenteraden in de Gooi en Vechtstreek ervoor gekozen om echte betrokkenheid, de juiste hulp voor de meest kwetsbare inwoners én een inclusieve benadering van inwoners met multi-problematiek topprioriteit te geven. Ze hebben gekozen voor intensieve samenwerking om deze keuzes en prioriteiten goed gestalte te geven.

Nu de afloop van de termijn van het beleidsplan nadert, is het tijd om te evalueren. Welke beloftes uit het beleidsplan zijn waar gemaakt? Wat hebben we concreet voor inwoners gedaan? Wat zijn de ervaringen van inwoners, aanbieders, gemeenten en partners? Wat moeten we in de volgende beleidsperiode behouden, versterken of juist veranderen? Op al deze vragen biedt dit evaluatiedocument antwoord.

Aanpak evaluatie

Dit document is een weergave van een uitgebreide evaluatie die we rondom het beleidsplan Bescherming en Opvang hebben uitgevoerd. Het is in nauwe samenwerking met een groot aantal betrokkenen tot stand gekomen.

We hebben met inwoners, gemeenten, aanbieders, het zorg en veiligheidshuis, de politie, veilig thuis, de GGD, de Taskforce Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, woningcorporaties, huisartsen en de zorgverzekeraar de behaalde resultaten en de samenwerking geëvalueerd. We hebben hierbij actief opgehaald wat we in de toekomst moeten veranderen, behouden én kunnen verbeteren. De uitkomsten hiervan staan in dit rapport beschreven.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we wat het Beleidsplan Bescherming en Opvang 2017-2020 behelst. Wat wilden we bereiken? Wat gingen we daarvoor doen? Wat vonden we hierbij belangrijk? In hoofdstuk 3 gaan we in op trends en ontwikkelingen die op het terrein van Bescherming en Opvang spelen. Vervolgens hebben we in hoofdstuk 4 een uitgebreide evaluatie opgenomen. In deze evaluatie komen alle betrokkenen aan het woord. In de eerste plaats inwoners, maar bijvoorbeeld ook gemeenten, aanbieders, het Zorg en Veiligheidshuis, Veilig Thuis en woningcorporaties. Hoofdstuk 4 beschrijft ook welke feitelijke resultaten we hebben gerealiseerd. Zo kan de vraag: “hebben we gedaan wat we hebben beloofd te gaan doen?” worden beantwoord. In hoofdstuk 5 nemen we een kort twitterverslag op. Over de uitvoering van het beleidsplan is namelijk veel via social media gecommuniceerd. Door veel verschillende partijen. Hier nemen we een impressie van op in hoofdstuk 5. We sluiten de uitgebreide evaluatie af met een voorgestelde richting voor het nieuw op te stellen beleidsplan. Deze richting komt voort uit de input die alle deelnemers aan de evaluatie ons hebben meegegeven.

2. Bescherming en Opvang 2017-2020

Bescherming en opvang bestaat uit de gemeentelijke taken openbare geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Gemeenten zijn sinds 2018 verplicht om in regionaal verband een samenwerkingsplan voor het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang vast te stellen. In de Gooi en Vechtstreek kwamen de gemeenten in 2017 als één van de eersten in het land tegemoet aan deze verplichting door een regionaal uitgewerkt samenwerkingsplan vast te stellen en uit te voeren rondom de bescherming en opvang van kwetsbare inwoners. Daarmee geven de gemeenten per 1 januari 2018 gezamenlijk invulling aan de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid voor de bescherming en opvang van haar meest kwetsbare inwoners.

Gemeenten hebben vanaf 2018 de beleidsuitvoering, de inkoop, het contractbeheer en de kassiersfunctie voor bescherming en opvang overgedragen naar de gemeenschappelijke regeling Gooi en Vechtstreek. Op dit niveau zijn ook de voorzieningen, zoals beschermd wonen, de opvang voor dak- en thuislozen, veilig thuis, de vrouwenopvang en de verslavingszorg georganiseerd. Zo is het mogelijk dit soort specialistische voorzieningen kostendekkend vorm te geven op het door gemeenten en inwoners gewenste kwaliteitsniveau. De taken en voorzieningen konden eenvoudig worden meegenomen in de infrastructuur van het sociaal domein, waardoor de extra uitgaven ten behoeve van de gezamenlijk sturing op deze voorzieningen in omvang beperkt zijn gebleven.

Doelstelling Bescherming & Opvang

Samen met professionele partners zorgen de gemeenten ervoor dat ook de meeste kwetsbare inwoners veilig en beschermd (thuis) kunnen wonen. Dit doen zij door ondersteuning zoveel als mogelijk binnen de samenleving en de eigen leefomgeving van inwoners in te zetten. Echte betrokkenheid van en naar inwoners is hiervoor de basis. Door altijd *met* in plaats van *over* deze kwetsbare inwoners te praten, door echt maatwerk te bieden en door het sociale netwerk van inwoners te betrekken bij het oplossen van problemen. Alleen dan zijn we in staat om duurzame oplossingen te bereiken voor inwoners met problemen. Hiervoor is het beleidsplan Bescherming en Opvang opgesteld. Het beleidsplan bevat kernuitgangspunten die gemeenten handen en voeten hebben gegeven met uitgewerkte programmalijnen en acties. Hieronder geven we een korte uiteenzetting van de uitgangspunten om vervolgens een beeld te schetsen van de programmalijnen en bijbehorende financiering. In het volgende hoofdstuk beschrijven we de resultaten die we met de uitvoering van het beleidsplan hebben gerealiseerd.

Uitgangspunten Beleidsplan Bescherming en Opvang 2017-2020

1. Alle (kwetsbare) inwoners leven in een veilige omgeving;
2. Alle kinderen groeien op en ontwikkelen zich in een veilige omgeving;
3. De veiligheid bij geweld in de huiselijke kring wordt gewaarborgd en er wordt gezorgd dat huishoudens op eigen kracht tot passende oplossingen komen;
4. Inwoners wonen (gedeeltelijk) zelfstandig, waarbij overlast voor de omgeving tot een minimum wordt beperkt;
5. Inwoners kunnen een zinvol leven leiden, waarbij mensen op hun kracht worden aangesproken en zo veel mogelijk zelf regie voeren;
6. Dak- en thuislozen moeten zo snel als mogelijk (gedeeltelijk) zelfstandig gaan wonen en hun bijdrage leveren aan de samenleving.

Met deze uitgangspunten gaan we als gemeenten ervan uit dat kwetsbare inwoners beter herstellen en beter leven in hun eigen 'thuis', in plaats van in een instelling of beschermd wonen. Dat heeft ook consequenties voor de samenleving. Het is dan nodig dat mensen meer naar elkaar omkijken en tijdig aan de bel trekken als een buurtbewoner in de problemen lijkt te komen. Inwoners hebben ook steeds vaker te maken met de gevolgen van de problemen van anderen. Goede informatie helpt hen daarbij over waar zij zorgen kunnen uiten, hoe zij kunnen omgaan met het onbekende gedrag en hoe overlast kan worden voorkomen. De betrokkenheid van de gemeente op dit punt is cruciaal om de verschillende belangen te behartigen. Door laagdrempelig en vindbaar te zijn, door een duidelijke communicatie over de wijze waarop de gemeente problemen aanpakt en tenslotte door de juiste ondersteuning op maat te bieden.

Programmalijnen Beleidsplan Bescherming en Opvang 2017-2020

Met het beleidsplan Bescherming en Opvang willen de gemeenten samen met de professionele partners voor Gooi en Vechtstreek:

1. *echte betrokkenheid* bij en van inwoners om met partners een sluitende aanpak te realiseren;
2. versterken van *preventie en vroegsignalering* om te zorgen dat problemen niet uit de hand lopen;
3. zorgen dat inwoners *24/7 veilig en beschermd thuis kunnen wonen*;
4. met *gebundelde en hoogwaardige crisiszorg* zorgen dat inwoners tijdens een crisis geen hinder ondervinden van de wettelijke, financiële en organisatorische schotten;
5. het aanbod *beschermd woon- en opvangplekken* uitbreiden en differentiëren;
6. met de regiogemeenten de *bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid* nemen.

Echte betrokkenheid

Gemeenten willen samen met partners één gezamenlijke sluitende aanpak ontwikkelen rondom kwetsbare inwoners, met een passende inzet van zorg, ondersteuning en/of straf.

Preventie en vroegsignalering

Met dit programma willen gemeenten voorkomen dat (psychische en gewelds)problemen ontstaan, verergeren of tot een crisis leiden. Met name door inwoners, hun sociale omgeving en professionals voldoende toe te rusten om signalen van ernstige problemen tijdig te herkennen en erkennen. Door middel van goede voorlichting en passende instrumenten voor signalering willen gemeenten gezamenlijk ernstige crisissituaties in de lokale gemeenschap voorkomen.

Beschermd en Veilig Thuis Wonen

Via het programma Beschermd en Veilig Thuis Wonen willen gemeenten mogelijk maken dat inwoners zo lang en zelfstandig mogelijk beschermd en veilig thuis wonen.

Gebundelde & hoogwaardige crisiszorg

De gemeenten willen de crisiszorg binnen Gooi en Vechtstreek zoveel mogelijk versimpelen en bundelen, zodat inwoners bij een crisis geen hinder ondervinden van organisatorische 'schotten' en professionals snel kunnen doen wat nodig is om inwoners te helpen.

Beschermd woon- & opvangplekken

Gemeenten willen er alles aan doen om te voorkomen dat inwoners zo vastlopen dat zij in de opvang of beschermd wonen terecht komen. Daarom investeren zij in preventie, kijken bij de toegang integraal naar problemen van inwoners en voeren zij bovenstaande programma's uit. Soms is opvang en beschermd wonen toch nodig om de zelfredzaamheid van inwoners en hun omgeving te versterken en stabilisatie in de maatschappij te verhogen. Dan borgen gemeenten dat er voldoende en kwalitatief hoogstaande opvangcapaciteit is voor vrouwen, dak- en thuislozen en beschermd wonen. Ook investeren we in een gedifferentieerd aanbod voor beschermd wonen en het ontstaan van aanvullende beschermd woonvormen. Tenslotte doen gemeenten er alles aan om inwoners die gebruik maken van beschermd wonen of verblijven in de opvang zo snel mogelijk uit te laten stromen naar een zelfstandige woning.

Financiering beleidsplan

Met het vaststellen van het beleidsplan zijn de gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van bescherming en opvang vanuit de Regio Gooi en Vechtstreek.

Bescherming en opvang wordt gefinancierd vanuit de volgende bronnen:

1. decentralisatie-uitkering maatschappelijke opvang (centrumgemeente);
2. decentralisatie-uitkering vrouwenopvang (centrumgemeente);
3. decentralisatie-uitkering beschermd wonen (centrumgemeente);
4. eigen bijdrage beschermd wonen (centrumgemeenten);
5. integratie-uitkering sociaal domein (gemeenten).

De decentralisatie-uitkering beschermd wonen is op 1 januari 2015 door de centrumgemeente Hilversum bij de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek ondergebracht. In 2018 heeft Hilversum met de vaststelling van het beleidsplan dat ook gedaan voor de rijksuitkeringen voor de maatschappelijke en vrouwenopvang inclusief bijbehorende reserves. De Regio voert hiervoor de kassiersfunctie uit en rapporteert via de reguliere planning en control cyclus over de voortgang. De regie over de uitgaven is bij vaststelling van het beleidsplan in 2017 al belegd bij de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek. Hiermee is de zeggenschap over deze budgetten voor alle gemeenten gewaarborgd en zijn

alle regiogemeenten risicodragend op het budget voor bescherming en opvang. Dit betekent dat een positief resultaat ten laste wordt gebracht van de bestemmingsreserve tot het afgesproken plafond van 2 miljoen euro. Het overgebleven (positieve) resultaat wordt op basis van inwonertal over de gemeenten verdeeld. Een negatief resultaat wordt ten laste van de bestemmingsreserve gebracht tot het moment dat deze op nul staat. Het dan overgebleven(negatieve) resultaat wordt op basis van inwonertal over de gemeenten verdeeld.

3. Ontwikkelingen & trends bescherming en opvang

De ontwikkelingen op het terrein van Bescherming en Opvang staan niet stil. Daarom wordt in dit hoofdstuk een schets gegeven van de relevante ontwikkelingen in (landelijk) beleid en uitvoering. Waar mogelijk geven we hierbij een cijfermatige onderbouwing.

Ambulantisering Beschermd Wonen

Door te investeren in de ambulantisering van Beschermd Wonen, willen gemeenten mogelijk maken dat inwoners zoveel als mogelijk zelfstandig thuis wonen én dat uiteindelijk ook het aantal beschermd wonen plekken kan worden afgebouwd. Gemeenten doen dit door in te zetten op een inclusieve samenleving met voldoende 24/7 ondersteuning, zinvolle dagbesteding en passende huisvesting. Voordat we het Beschermd Wonen af kunnen bouwen, willen gemeenten eerst de wachtlijst voor het Beschermd Wonen laten afnemen. Tot op heden is het Beschermd Wonen alleen maar uitgebreid. In 2017 was er nog sprake van 266 plekken en in 2019 waren dit er 279. De wachtlijst bleef desondanks lang met een gemiddelde van 90 mensen. Recent is deze zelfs gestegen en staan er 122 mensen op de wachtlijst (peildatum 6 maart 2020). Hierbij zien we dat er een stijging is in het aantal mensen met autisme, een actieve verslaving en/of mensen die niet meer in de klinische GGZ kunnen verblijven. Daarnaast stijgt het aantal jongvolwassenen die een beroep doen op beschermd wonen.

Om de ambulantisering beter op gang te krijgen zal er naast de focus op door- en uitstroom vanuit het beschermd wonen, ook het beperken van nieuwe instroom meer aandacht moeten gaan krijgen. Hierbij is dan ook van belang dat er meer inzet komt op de randvoorwaarden van de ambulantisering.

In het bijzonder als het gaat om passende en zinvolle dagbesteding/werk en voldoende ondersteuning voor mantelzorgers van inwoners met een GGZ of verslaving achtergrond. Niet alleen voor het slagen van de ambulantisering van Beschermd Wonen maar om de totale inclusie van kwetsbare groepen te bewerkstelligen. De moeizame sluiting van de GGZ dagbestedingslocatie DAC-WESPP, vele signalen van hun overbelaste mantelzorgers en het grote aantal inwoners in de bijstand met een GGZ geven daarbij aan dat hier nog het nodige werk in te doen is.

Beschermd Wonen: Wet maatschappelijke ondersteuning en Wet langdurige zorg

Inwoners met psychische stoornissen vallen sinds 2015 onder de verantwoordelijkheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Zij hebben nog geen toegang tot de Wet langdurige zorg (Wlz). Dat gaat veranderen vanaf 2021. Landelijk is ingeschat dat gemiddeld 29% van het aantal inwoners dat nu via de Wmo Beschermd Wonen ontvangt ingaande 2021 over zal gaan naar de Wlz. Het zou dan binnen onze regio gaan om circa 80 inwoners. Aanbieders geven echter aan hogere aantallen te verwachten, waarbij het om ruim 110 inwoners gaat. Gedurende 2020 zal duidelijk worden wat het werkelijke aantal zal zijn als duidelijk is hoeveel Wlz indicaties het landelijke Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) heeft afgegeven aan inwoners uit de regio Gooi en Vechtstreek

Onderstaand tabel geeft een overzicht van de ontwikkeling van (de uitnutting van) het aantal plaatsen en de aanmeldingen voor Beschermd Wonen.

Jaar	2017	2018	2019	2020
Gerealiseerde plekken (op basis van 100% bezettingsgraad)	266,12	273,32	278,46	275 gecontracteerd
Aanmeldingen (inwoners nieuw op de wachtlijst)*	62	71	76	
Aantallen bemiddelde inwoners	-	-**	Circa 70	

*Sommige mensen staan langer dan een jaar op de wachtlijst. Het kan dus zijn dat iemand die nieuw aangemeld is in 2018 in 2019 ook nog wacht, maar niet als nieuwe aanmelding in 2019 is opgenomen. Dit wil overigens niet zeggen dat de wachtlijst hiermee in gelijke tred toeneemt, daar er uiteraard ook meerdere inwoners bemiddeld en dus geplaatst worden.

** Met de centralisatie van het wachtlijstbeheer zijn hier pas vanaf 2019 betrouwbare cijfers voor beschikbaar

Verdubbeling aantal dak- en thuislozen

Het aantal dak- en thuislozen is in Nederland in tien jaar tijd verdubbeld: van 18.000 in 2009 naar bijna 40.000 mensen. Volgens landelijke onderzoeken behoort het overgrote deel van de inwoners, die nu dakloos worden, al langer tot de meest kwetsbare groepen. Ook zijn het mensen die voorafgaand aan dakloosheid uitkeringsafhankelijk waren. Financiële problemen, al dan niet in combinatie met GGZ/verslavingsproblematiek en geen/klein (uitgeput) sociaal netwerk, zijn de grootste risicofactoren

voor dakloosheid. Daarbij stijgen de levenskosten meer dan de lage inkomens en kunnen steeds minder inwoners meekomen met de complexer wordende samenleving. Ook de beschikbaarheid van onvoldoende betaalbare huisvesting speelt mee in de stijging van het aantal daklozen.

Capaciteit in de opvang

Ook in de Gooi en Vechtstreek was de opvang met ruim 54 opvangplaatsen in de afgelopen tijd nagenoeg altijd vol. Op basis van de vraag is de daklozenopvang in de afgelopen vijf jaar in capaciteit bijna verdubbeld van 16 naar 30 plekken, waarbij het huidige aantal aanmeldingen per dag fluctueert rondom de 30. Ook de crisisopvang zit altijd vol, waarbij er soms sprake is van een wachttijd van een aantal weken voor gezinnen die steeds moeilijker (veilig) kunnen worden opgevangen in hun eigen netwerk. Hetzelfde beeld ontstaat rondom de jongerenopvang die eind 2018 geopend is. De huidige capaciteit van de opvang wordt in onderstaande tabel weergegeven.

Opvangonderdeel	Capaciteit
Daklozenopvang	30 (+ 7 noodbedden bij vrieskou)
Crisisopvang	16
Jongerenopvang	8
Totaal	54 (+ 7 noodbedden bij vrieskou)

Om de druk op de opvang te verlichten zijn de afgelopen jaren diverse maatregelen ingezet, variërend van een strengere toepassing van het landelijk toegangsbeleid tot snellere overdracht naar vervolgzorg of regio. Daarnaast is ingezet op preventie en uitstroom middels het voorkomen van huisuitzettingen en onder voorwaarden voorrang verlenen op de sociale woningmarkt voor cliënten die langer dan een jaar in de opvang zitten.

Verdere toename van het aantal opvangplaatsen

Landelijk is het de voorspelling dat de vraag naar opvang met 3% per jaar stijgt. Dit komt neer op 1-2 plaatsen extra opvangplaatsen per jaar. Voor deze uitbreiding is fysiek gezien echter geen plaats meer binnen de huidige maatschappelijke opvang. Een uitbreiding betekent daarmee ook het vinden van een nieuwe locatie. Met een ontoereikende Rijksuitkering en krappe budgetten in het sociaal domein staan we als gemeenten daarmee voor een dilemma.

Toename meldingen en incidenten personen met verward gedrag

Inwoners en maatschappelijke instellingen, zoals woningcorporaties, politie, welzijnswerk, het onderwijs, ziekenhuizen en huisartsen signaleren nog steeds veel verward/onbegrepen gedrag. Met de ambulantisering van instellingen, inzet op langer thuis wonen en complexer worden van de samenleving zijn de uitingvormen van dit verwarde/onbegrepen gedrag ook meer zichtbaar in de samenleving. Hierbij kan gedacht worden aan ouderen met dementie, dak- en thuislozen met alcoholproblemen, inwoners met een (licht) verstandelijke of psychische beperking of jongeren die (te veel) drugs gebruikt hebben. Het aantal geregistreerde incidenten rondom verwardheid door de politie groeit ook nog steeds landelijk en in onze regio. De politie is dan betrokken bij een inwoner die tijdelijk de grip op zijn leven (dreigen te) verliezen, maar geen strafbaar feit heeft gepleegd. Zij registreert dit onder de code E33. Incidenten waarbij sprake is van verward gedrag en een strafbaar feit, vallen niet onder deze E33-registratie. Daarmee geeft het aantal E33-registraties geen allesomvattend inzicht in de mate waarin verward gedrag voorkomt en ook niet van het aantal verwarde personen. De cijfers geven wel een beeld van de ontwikkeling hiervan in Gooi en Vechtstreek.

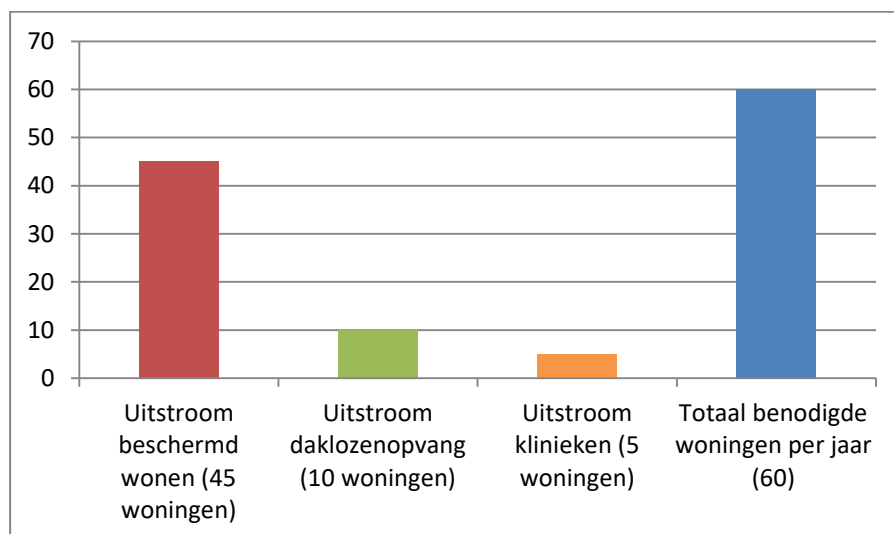

	2017	2018	2019
Blaricum	23	20	37
Eemnes	31	33	34
Gooise Meren	148	223	310
Hilversum	565	606	730
Huizen	124	144	246
Laren	44	48	80
Weesp	45	46	69
Wijdmeren	30	49	46

In de regio Gooi en Vechtstreek groeit het aantal meldingen jaarlijks gemiddeld met 20%. Landelijk is een vergelijkbare trend te zien. Een melding van een inwoner kan eenmalig zijn, maar ook vaker van toepassing zijn op dezelfde persoon. Zij kunnen veel overlast veroorzaken. Overigens vaak zonder een echt gevaar te zijn voor zichzelf of hun omgeving. Meestal is er sprake van een combinatie van problemen. Ook blijkt dat veel van deze mensen niet makkelijk de weg naar hulp weten te vinden of hulp opzettelijk mijden. In de praktijk blijkt ook dat er een grens is aan wat er bereikt kan worden met zorg die mensen vrijwillig kunnen en willen ontvangen. Gemeenten kunnen ook niet zomaar gedwongen zorg inzetten. Hoewel de inwoners met (herhaald) verward gedrag bijna altijd in beeld zijn van de zorg, kan langdurige diagnostiek, langs elkaar heen werkende partijen, (on)vindbaarheid van de gemeentelijke meldpunten en zorgmijding wel bijdragen aan de stijging/herhaling van meldingen.

Onvoldoende passende huisvesting voor inwoners met GGZ problematiek

Het landelijke en regionale beleid om meer inwoners met een psychische kwetsbaarheid (langer) zelfstandig (blijven) wonen leidt tot een behoefte aan meer betaalbare en passende woningen. Met de druk op de (sociale) woningmarkt en leefbaar houden van de wijken hebben gemeenten en partners de afgelopen jaren ingezet op passende huisvesting voor maatschappelijke doelgroepen. Maatregelen als het structureel en breder inzetten van het instrument Huren Onder Voorwaarden, vroegsignalering van huurachterstanden, voorkomen van huisuitzettingen en na een jaar voorrang verlenen aan cliënten die uitstromen uit een erkende maatschappelijke 24uursinstelling, dragen bij aan de opgave die de ambulantisering met zich mee brengt. Naar schatting maken jaarlijks ongeveer 50 inwoners in Gooi en Vechtstreek gebruik van Huren onder Voorwaarden. Ongeveer één derde zijn voormalig dak- en thuislozen en twee derde zijn zittende huurders die in de problemen zijn gekomen. Daarbij zou de nieuwe urgentieregeling moeten zorgen voor een toename in de jaarlijkse uitstroom van circa 45 beschermd wonen en 10 maatschappelijke opvang cliënten. In de periode juli t/m december 2019 zijn er in totaal 7 personen uitgestroomd middels de nieuwe urgentieregeling.

Grafiek 1. Prognose jaarlijks benodigde woningen voor doelgroep (2020-2022)

Daarmee zijn echter nog niet alle groepen bediend. Zo is er nog behoefte aan 30 geclusterde zelfstandige woningen en een time-outvoorziening van 6-8 plekken voor kortdurend verblijf om crisissen te voorkomen en mantelzorgers te ontlasten. Tenslotte is er behoefte aan tijdelijke huisvesting (interventiewoningen) voor acute situaties en om zeer overlastgevend en zorgmijdende cliënten weer te verleiden tot zorg. Met het versnellingsplan ambulantisering wordt hierop ingezet, waarbij de uitdaging is om voldoende, passende locaties te organiseren in samenwerking met partners uit het ruimtelijke ordening en huisvestingsdomein.

Toename meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling

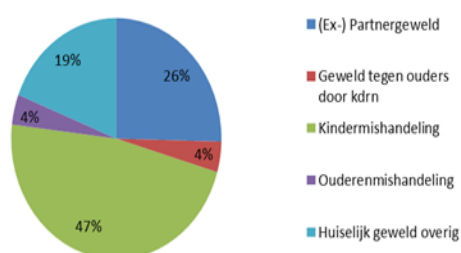
We zien een toename van het aantal meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit blijkt uit cijfers van Veilig Thuis:

Meldingen Veilig Thuis

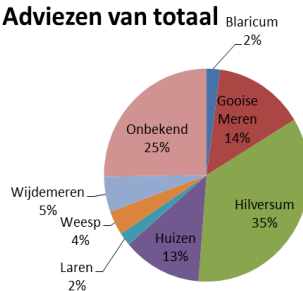
	2018	2019	Stijging
Advies en ondersteuning	1306	1622	20%
Meldingen	1211	1620	25%

De meeste meldingen en adviezen betreffen zorgen over kindermishandeling. Dit is overeenkomstig het landelijk beeld. Er zijn nog beroepsgroepen die achter blijven met melden, zoals het onderwijs en de (para-) medische beroepsgroepen. Bij hen zal de verbeterde Meldcode nog onder de aandacht worden gebracht. Ook de uitvoering van het regionaal actieprogramma Geweld hoort nergens thuis dat zich onder andere richt op de aanpak ouderenmishandeling, mensenhandel en verbetering van de samenwerking met het onderwijs kan mogelijk leiden tot meer meldingen.

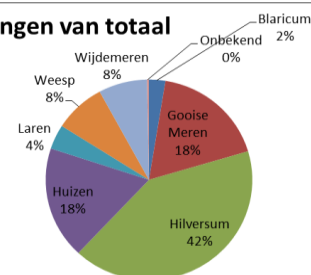
Percentage vormen geweld

% Adviezen van totaal

% Meldingen van totaal

Huiselijk geweld is vaak een uiting van andere problematiek en vraagt daarmee om een ketenaanpak. Het toegenomen aantal meldingen leidt daarom eveneens tot intensivering van de taken van het voorveld en maatschappelijke partners. Veilig Thuis verwijst zaken door naar de uitvoeringsdiensten of zorgaanbieders als er geen sprake is van onveiligheid maar wel van problemen van een andere aard, als; er in het kader van het veiligheidsplan risico gestuurde zorg (hulpverlening) noodzakelijk is en/of sprake is van een casus die wat betreft aard en ernst van de gemelde problematiek door de lokale teams of zorgaanbieders kunnen worden opgepakt.

Ouderenmishandeling is nog een onderbelicht thema. Het is belangrijk dat professionals ouderenmishandeling en financieel misbruik eerder herkennen en weten wat ze kunnen doen en dat naasten of (overbelaste) mantelzorgers weten bij wie ze terecht kunnen. Daarom is ouderenmishandeling één van onze speerpunten in het regionaal actieprogramma Geweld hoort nergens thuis. Indien de thuissituatie te onveilig wordt, kunnen slachtoffers van huiselijk geweld sinds 2017 opgevangen worden in de vrouwenopvang. Hierbij werkt de regio bovenregionaal samen met Flevoland en heeft daarbij het volgende aanbod gecontracteerd:

Soort plaats:	Aantal G&V:
Noodbed	0,67 van de 2 bedden
Crisisopvang	3,3 van de 10 plaatsen
Begeleid wonen	5 van de 15 plaatsen
Nazorg	N.v.t.

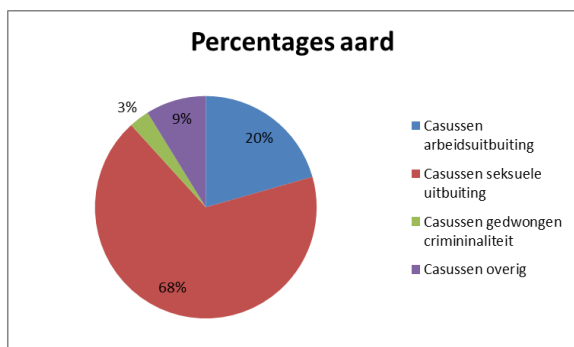
Met de toename van het aantal slachtoffers van huiselijk geweld is de druk op de plaatsen in de vrouwenopvang hoog. Dit is een landelijk probleem. Er zijn verschillende maatregelen getroffen om de doorstroom te vergroten zoals afspraken over urgentie en er is gespecialiseerd ambulant aanbod ontwikkeld om opvang te voorkomen. Vooralsnog wordt voor vrouwen altijd een plek gevonden, waarbij soms als noodoplossing wordt uitgeweken naar een hotelkamer (met begeleiding). Dit is een onwenselijke ontwikkeling want het wordt door slachtoffers als vervelend door het gebrek aan sociale contacten en zorg. Op landelijk niveau wordt onderzocht wat de oorzaken zijn van deze ontwikkeling en zullen oplossingen gezocht worden.

Toename slachtoffers mensenhandel

Mensenhandel ontdekken is moeilijk aangezien het zich veelal afspeelt in het criminele circuit en achter gesloten deuren. Gemeenten spelen een belangrijke rol in de signalering van mensenhandel. Ambtenaren met burgercontacten zijn de oren en ogen van de gemeente, waarbij onderzoek heeft uitgewezen dat mensenhandel alleen goed opgespoord kan worden als er actief naar op zoek wordt gegaan. Slachtoffers melden zich zelden uit eigen beweging. Dit maakt dat cijfers met betrekking tot de aard en omvang in relatie staan met de mate waarin actief opgespoord en gehandhaafd wordt.

Landelijke schattingen op jaarbasis lopen uiteen van 6.250 (Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen) tot 30.000 slachtoffers (Global Slavery Index).

In de regio Gooi en Vechtstreek zijn vanaf april 2019 door de zorg coördinator en ketenregisseur mensenhandel 36 zaken in behandeling genomen. Dit is slechts het topje van de ijsberg, waarbij de verwachting is dat dit aantal zal stijgen wanneer er in de regio actief gesignaleerd en gehandhaafd gaat worden. De grafiek hieronder laat de verdeling van de aard van de uitbuiting zien in de regio. Dit is overeenkomstig het landelijk beeld.

Tenslotte is er een noodbed beschikbaar voor vrouwelijke slachtoffers van mensenhandel in het Oranjehuis i.s.m. Flevoland. Daarnaast is er een Categoriele Opvang Mensenhandel voor slachtoffers zonder verblijfsvergunning en een Opvang mensenhandel voor slachtoffers met complexe problematiek. Deze capaciteit is vooralsnog voldoende.

4. Evaluatie Beleidsplan Bescherming en Opvang 2017

In dit hoofdstuk geven we een beeld van wat we in de periode 2017-2020 hebben bereikt met het uitvoeren van het beleidsplan bescherming en opvang. Hierbij worden ook de aanvullende programma's en projecten meegenomen die na invoering van het beleidsplan van start zijn gegaan. Zoals het uitvoeringsprogramma Geweld hoort nergens thuis, het Versnellingsplan Ambulantisering en het implementatieplan Wet verplichte GGZ.

We beginnen eerst met een schets van feitelijke resultaten en projecten die we hebben afgerond, inclusief de financiële middelen die daarmee gemoeid zijn en de ontwikkelingen die eraan komen. Vervolgens gaan we in op hoe inwoners, gemeenten, partners en de Regio de uitvoering van het plan hebben ervaren. Om het beeld van de uitvoering van het beleidsplan meer compleet te maken, nemen we in dit hoofdstuk een collage op van twitterberichten die door verschillende betrokkenen geplaatst zijn over de uitvoering van het beleidsplan Bescherming en Opvang.

4.1 Resultaten

Programma 1: Echte Betrokkenheid	
Wat willen we bereiken?	<ol style="list-style-type: none">1. Bij problematiek als overlast, huiselijk geweld, verwardheid, dakloosheid, verslaving en psychische problemen is de gemeente als gesprekspartner in beeld.2. Er is sprake van één gezamenlijke sluitende aanpak met een passende inzet van zorg, ondersteuning en/of straf. Het is een aanpak op maat die mensen zo vroeg mogelijk, gericht en in samenspraak met de sociale omgeving ondersteunt op alle levensgebieden. Waar mogelijk ligt de regie van de aanpak bij de persoon zelf en zijn netwerk.
Resultaten tot nu toe	<ol style="list-style-type: none">1. De acht gemeenten en samenwerkingspartners GGZ Centraal, Jellinek, Kwintes, Zorgverzekeraar Zilveren Kruis, De Waag, Regionale Ambulancevoorziening, Familie- en naastenvereniging Ypsilon en de Politie verklaarden op 29 mei 2019 samen op te trekken in de aanpak rondom mensen met verward gedrag¹. Zij sloten hiervoor een samenwerkingsovereenkomst. Op basis van deze samenwerkingsovereenkomst² hebben de partners de afgelopen jaren de (hulpverlenings)ketens beter op elkaar afgestemd, professionals bijgeschoold en ingezet op het betrekken van cliënten en hun naasten bij hulpverlening.2. Er is een partneroverleg³ ingericht waar gemeenten en partners structureel samenwerken aan de realisatie van het beleidsplan Bescherming en Opvang met een focus op verward gedrag. Het partneroverleg is daarmee een platform waar beleid en ontwikkelingen op elkaar wordt afgestemd en knelpunten in de samenwerking worden besproken en oplossingsrichtingen worden ingezet.3. Gemeenten, inwoners en Kwintes, GGZ Centraal, MEE, Jellinek en Versa Welzijn hebben een herstelnetwerk⁴ opgezet, waarbinnen herstelgerichte welzijnsactiviteiten en trainingen worden georganiseerd voor inwoners die kampen met psychische kwetsbaarheden, verslaving en/of dakloosheid. Deze activiteiten worden opgezet door (professionele) herstelwerkers die in dienst zijn bij de verschillende betrokken organisaties en zijn voor alle inwoners toegankelijk. Het herstelnetwerk loopt tot in ieder geval tot 2021, waarbij opname in het nieuwe beleidsplan bepaald of continuering wenselijk is.4. Er zijn heldere werkafspraken gemaakt over de toewijzing van briefadressen aan dak- en thuislozen naar (regio)gemeenten tussen de gemeenten en met de afdelingen Burgerzaken. Hierover is met uitvoerende professionals van gemeenten en partners

¹ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/01/4.-Plan-van-aanpak-verward-gedrag.pdf>

² <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/01/1.-Geactualiseerde-samenwerkingsovereenkomst-Aanpak-Verward-Gedrag-2019-2020.pdf>

³ <https://www.regiogv.nl/vergaderingen/bescherming-opvang/partneroverleg-aanpak-verward-gedrag/>

⁴ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/01/2.-Evaluatie-en-vervolg-herstelproject.pdf>

- gecommuniceerd.
5. Een deel van de inwoners kan in een crisissituatie niet duidelijk informatie overbrengen die nodig is om de juiste (crisis)hulp te bieden. Daarom hebben gemeenten de **crisiskaart** in de Gooi en Vechtstreek uitgerold. De crisiskaart is een opvouwbaar document en heeft het formaat van een bankpas. Hierop is beschreven hoe een psychische crisis bij de betreffende inwoner eruit ziet en wat er moet gebeuren. Stichting MEE heeft de opdracht gekregen de verstrekking van de crisiskaart te realiseren en te zorgen voor bekendheid hierover. In de pilotperiode zijn 12 kaarten verstrekt en de kaarthouders stellen dat zij zich beter geholpen en veiliger voelen. De regionale pilot wordt verlengd met een focus op een stabielere doelgroep, waarna gemeenten besluiten of zij de voorziening met lokale middelen willen voortzetten.
 6. Gemeenten, strafrechtpartners en (jeugd)zorgpartners hebben het veiligheidshuis in 2018 omgebouwd tot het **zorg- en veiligheidshuis** Gooi en Vechtstreek. Zij hebben een nieuwe gezamenlijke persoonsgerichte aanpak ontwikkeld, waarin specifieke complexe zorggroepen, zoals inwoners met verward gedrag, extra aandacht krijgen. Daarnaast vinden er geregeld casusoverleggen plaats over complexe casuïstiek met strafrechtcomponent binnen het Zorg- en Veiligheidshuis. Er is gekozen om het Zorg en Veiligheidshuis onder te brengen bij de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek: de plek waar ook de bescherming en opvang van de meest kwetsbare inwoners gecoördineerd wordt en waar veilig thuis, jeugd & gezin en de gemeentelijke gezondheidsdienst zijn ondergebracht. Gemeenten hebben een ketenmanager aangesteld die focus legt op een goede samenwerking tussen partners in de keten van zorg en veiligheid en die belast is met de doorontwikkeling van het Zorg en Veiligheidshuis.
 7. Regio's hebben landelijk de opdracht gekregen om de zogenaamde **MDA++** te ontwikkelen. MDA staat voor multidisciplinaire aanpak, de eerste plus staat voor de inzet van specialisten naast generalisten vanaf het begin van de onveilige situatie (vanuit het principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur), de tweede plus staat voor intersectorale en integrale samenwerking van ketenpartners bij de aanpak van structureel onveilige situaties. Het betreft multidisciplinaire samenwerking voor casuïstiek op het gebied van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld. In 2019 is de MDA++ aanpak in de Gooi en Vechtstreek gestart⁵. Er heeft een tussenevaluatie plaatsgevonden op basis waarvan de aanpak verder is doorontwikkeld. In 2021 wordt de (verlengde) pilot geëvalueerd en worden voorstellen gedaan over de structurele uitvoering van MDA++.
 8. De gemeenten in de Gooi en Vechtstreek zijn een **pilot mensenhandel**⁶ gestart. Met deze pilot willen gemeenten werken aan actieve signalering van mensenhandel en beleid ontwikkelen dat de aanpak van mensenhandel ondersteunt. Gemeenten hebben hiervoor een zorgcoördinator en een ketenpartner aangesteld. De ketenregisseur richt zich op het opzetten, door ontwikkelen en monitoren van een sluitende keten rondom mensenhandel. De zorgcoördinator mensenhandel houdt zich bezig met goede en voldoende zorg voor slachtoffers van mensenhandel. In totaal zijn in de periode april – december 2019 36 casussen van mensenhandel binnen de pilot opgepakt. Er heeft een evaluatie⁷ plaatsgevonden op basis waarvan de pilot de aanpak verder is ontwikkeld. In 2021 wordt de (verlengde) pilot geëvalueerd en worden voorstellen gedaan over de structurele aanpak van mensenhandel.
 9. Gemeenten willen de **aanpak van huiselijk geweld en**

⁵ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2018/11/24.0-Pilot-MDA.pdf>

⁶ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2018/11/3.1-Zorgcoördinator-Mensenhandel.pdf>

⁷ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/04/Eindevaluatie-pilot-aanpak-mensenhandel.pdf>

kindermishandeling versterken. Zij hebben daarom een regionaal actieprogramma Geweld hoort nergens thuis opgesteld⁸ met daarin concrete acties om huiselijk geweld eerder en beter in beeld te hebben, te stoppen en duurzaam op te lossen en met aandacht voor specifieke groepen. Binnen deze aanpak is extra aandacht voor de verbinding tussen zorg en het onderwijs (waaronder Handle with Care.⁹). De resultaten uit het actieplan worden gevolgd door de **taskforce huiselijk geweld en kindermishandeling**¹⁰. De taskforce is een gremium waarin bestuurders van de Gooi en Vechtstreek en samenwerkingspartners zitting hebben.

10. Onder coördinatie van de Regio hebben gemeenten voorbereidingen getroffen voor de invoering van de **Wet verplichte GGZ**. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld¹¹ en uitgevoerd.
11. Op ambtelijk en bestuurlijk niveau is de Gooi en Vechtstreek vertegenwoordigd bij landelijke overleggen op het gebied van Bescherming en Opvang.

Programma 2: Preventie en Vroegsignalering

Wat willen we bereiken?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voorkomen dat problemen verergeren en mogelijk tot een crisis leiden. 2. Inwoners, de sociale omgeving en professionals voldoende toe te rusten om signalen van ernstige problemen tijdig te herkennen en erkennen.
Resultaten tot nu toe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regelmatig worden er (intervisie)bijeenkomsten en trainingen georganiseerd voor uitvoerende medewerkers van gemeenten, Veilig Thuis en aanbieders. Deze sessies zijn er op gericht om professionals meer handvatten te geven voor de signalering, omgang en zorginzet voor inwoners met complexe problematiek. In 2017-2020 zijn er 28 cursussen/trainingen/intervisiebijeenkomsten georganiseerd. De uitvoerende professionals ervaren deze sessies overwegend als nuttig. 2. Gemeenten en Veilig Thuis hebben uitvoering gegeven aan de pilot 'versterkte procesregie'. Doel van deze pilot was om drang en dwang beter te onderscheiden. Drang is onderdeel geworden van de gemeentelijke regie. De pilot versterkte procesregie is inmiddels beëindigd en structureel opgenomen in de reguliere dienstverlening van de uitvoeringsdiensten. Dit doen zij door in zaken waar steviger gestuurd moet worden om resultaten te behalen, niet over te dragen aan een Gecertificeerde Instelling maar zelf, in samenwerking met het gezin, de (versterkte) procesregie te blijven voeren. 3. Met het preventie- en handavingsplan riskant alcoholgebruik jeugd 2017-2020¹² beogen gemeenten het alcoholgebruik onder jongeren verder terug te dringen door middel van een integrale aanpak van preventie en handhaving. Ook het drankgebruik onder volwassenen en middelengebruik onder alle leeftijden krijgen, zij het nog beperkt, aandacht in het plan. Per twee jaar wordt aanvullend een uitvoeringsplan opgesteld¹³. 4. Gemeenten hebben een gezamenlijke agenda preventie & vroegsignalering¹⁴ opgesteld en uitgevoerd. Activiteiten die opgenomen zijn in de agenda zijn onder andere het trainen van professionals, het voorlichten van inwoners en het bevorderen van de samenwerking tussen partijen in het voorveld (welzijn) van gemeenten. Onderdeel van deze agenda is ook een pilot met een regionale monitor Sociaal Kwetsbare Groepen. 5. In de periode 2017-2019 zijn de volgende publiekscampagnes uitgevoerd: <ol style="list-style-type: none"> a. Publiekscampagne (praten over) psychische problematiek genaamd <i>Hey, het is oké</i>. www.gdgq.nl/heyhelpt b. Publiekscampagne '<i>Kijk jij om of kijk jij weg</i>' over het herkennen van en handelen bij verward gedrag.

⁸ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2019/10/Regionaal-actieprogramma-GHNT-Regio-GenV.pdf>

⁹ <https://www.augeo.nl/nl-nl/handle-with-care>

¹⁰ <https://www.regiogv.nl/vergaderingen/bescherming-opvang/taskforce-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling/>

¹¹ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/01/6.-Uitvoeringsplan-Wvggz.pdf>

¹² <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/01/7.-PHP-2017-2020.pdf>

¹³ <https://www.regiogv.nl/gemeenteraden/bescherming-opvang/preventie-en-vroegsignalering/>

¹⁴ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/01/5.-Regionale-Agenda-Preventie-en-Vroegsignalering-BenO.pdf>

- c. Publiekscampagne #ZIE over huiselijk geweld, kindermishandeling en ouderenmishandeling
- d. Campagne #OpenjeOgen voor het signaleren van mensenhandel.
- e. *Orange the World* als actie tegen geweld tegen vrouwen.
- 6. Vanaf 1 januari 2019 is de **meldcode Huiselijk geweld/kindermishandeling** aangescherpt. Daarmee is er voor professionals een verplichting gekomen om huiselijk geweld te melden bij Veilig Thuis De aangescherpte meldcode is met succes in de Gooi en Vechtstreek uitgerold. Er zijn 11 voorlichtingsbijeenkomsten gegeven, waaraan in totaal meer dan 150 professionals deelnemen.
- 7. De **verwijsindex risicojeugd** is een systeem waarin professionals zorgen kunnen registreren. Deze is in 2019 geëvalueerd en doorontwikkeld.
- 8. Gemeenten hebben de Regio gevraagd om een actieplan **suicidepreventie** op te stellen. Met het Actieplan Suicidepreventie streven gemeenten de volgende einddoelen na: 1) suïcidaliteit in de Regio Gooi en Vechtstreek terugdringen. 2) tijdige en passende hulp voor inwoners met suïcidaal gedrag en/of suïcidale gedachten. Het actieplan is met een breed scala aan partners en de landelijke 113 suicidepreventie opgesteld¹⁵. De maatregelen uit dit plan worden per januari 2020 uitgevoerd.

Programma 3: Veilig & Beschermd Thuis Wonen	
Wat willen we bereiken?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwoners wonen zo lang als mogelijk en zo zelfstandig als mogelijk en beschermd thuis. Ook als er 24/7 toezicht nodig is. 2. Inwoners krijgen passende ondersteuning vanuit een sterk Veilig Thuis om de veiligheid in de eigen leefomgeving te waarborgen.
Resultaten tot nu toe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Per 1 april 2019 hebben gemeenten een regionaal dekkend netwerk van 24/7 begeleiding in wijken voor inwoners die thuis wonen maar wel intensieve 24/7 begeleiding/toezicht nodig hebben. Inmiddels hebben 68 personen hiervoor een beschikking (peildatum 1 maart 2020). 2. Gemeenten hebben geïnvesteerd in het versterken de lokale meldpunten voor de openbare GGZ. Zij werken aan de zichtbaarheid en vindbaarheid van deze meldpunten. Dit doen gemeenten door meer bekendheid te geven aan hun meldpunten via hun lokale communicatiekanalen en de koppeling aan de regionale publiekscampagne en website voor verward gedrag. 3. Gemeenten hebben de aanpak voor de huisvesting van maatschappelijke doelgroepen doorontwikkeld. Dit omdat gemeenten constateerden dat de uitstroom vanuit het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang onvoldoende op gang kwam. Daarom wilden gemeenten de urgentieregeling ook voor deze populatie mogelijk maken, wanneer zij minimaal 1 jaar aantoonbaar op passende woningen hebben gereageerd. De nieuwe aanpak 'Huisvesting maatschappelijke doelgroepen' richt zich daarnaast op inwoners, waarbij sprake is geweest van slecht huurderschap in de zin van wanbetaling en/of overlast. Deze inwoners krijgen de mogelijkheid om onder voorwaarde van zorg en begeleiding in hun woning te blijven wonen of terug te keren in een sociale huurwoning. Het beleid rondom de huisvesting van maatschappelijke doelgroepen leest u hier https://www.regioqv.nl/gemeenteraden/bescherming-opvang/beschermd-en-veilig-thuis-wonen/ 4. De bemoeizorg in de wijken is vormgegeven en ingekocht. Bemoeizorg is een vorm van sociaal-psychiatrische hulpverlening, die zich richt op het toeleiden van (zorgwekkende) zorgmijders naar de reguliere hulpverlening. 5. Gemeenten hebben gespecialiseerde ambulante begeleiding ingekocht om te voorkomen dat vrouwen (met hun kinderen) naar de opvang moeten vluchten. Het aanbod helpt om het geweld in de thuissituatie(direct) te stoppen en de veiligheid te versterken in die gevallen waarin anders een beroep op de opvang zou moeten worden gedaan. 6. Aware is een (tijdelijke) interventie bij ernstig bedreigend partnergeweld, zoals stalking, en bedoeld om (het gevoel van) veiligheid bij slachtoffers

¹⁵ <https://www.regioqv.nl/wp-content/uploads/2020/02/8.0-Actieplan-Suicidepreventie.pdf>

te vergroten. Aware is een draagbare noodknop, waar de politie direct op reageert in combinatie met begeleiding. In 2019 is Aware regionaal geëvalueerd. Conclusie was dat er nu teveel partijen betrokken zijn en dat de interventie efficiënter ingezet kan worden als het onderdeel is van het Veiligheidsplan en daarmee beter aansluit op de andere interventies die ingezet worden. Deze nieuwe aanpak zal in 2020 van start gaan.

7. Gemeenten hebben per 2019 een **nieuw inkooptraject** gestart voor beschermd wonen. Concrete speerpunten van de nieuwe inkoop zijn o.a. het mogelijk maken van Beschermd Wonen voor inwoners met verslavingsproblematiek en het Scheiden van Wonen en Zorg mogelijk te maken met behulp van het aanleren van huurdersvaardigheden.
8. Gemeenten willen versneld mogelijk maken dat inwoners zo lang en zo zelfstandig mogelijk beschermd thuis wonen. Ook wanneer 24/7 toezicht nodig is. Daarom hebben gemeenten het **versnellingsplan Ambulantisering Bescherming en Opvang**¹⁶ opgesteld. In dit plan staan concrete acties beschreven waarmee gemeenten inwoners zo lang als mogelijk thuis willen laten wonen en meer doorstroom uit beschermd wonen willen realiseren.
9. De regio Gooi en Vechtstreek is binnen het **experiment Weer Thuis** als één van de vijf koplopers aangeduid. Met ondersteuning van Platform31 worden naar werkende elementen voor de transformatie Beschermd Wonen gezocht en uitgewerkt.
10. In het licht van de sterke focus op de ambulantiseringsopgave hebben gemeenten de Universiteit Utrecht gevraagd **wetenschappelijk onderzoek** te doen naar de ambulantisering in onze regio. Doel van dit onderzoek is om na te gaan wat er bestuurlijk nodig is om de nieuwe inrichting van MO en BW sinds 2015 tot een succes te maken, zodat inclusief wonen en de bijbehorende ambulantisering worden gerealiseerd en de bestaanskwaliteit van cliënten daadwerkelijk wordt verbeterd. De uitkomsten uit dit onderzoek worden gebruikt voor het nieuwe beleidsplan en in lopende trajecten. Inmiddels is de eerste tussenrapportage¹⁷ opgeleverd die de ingezette beleidslijn onderstreept en aanmoedigt.
11. Gemeenten hebben de **capaciteit bij Veilig Thuis** met 2 FTE uitgebreid om de toenemende vraag (naar aanleiding van de invoering van de Verbeterde Meldcode) op te kunnen vangen en om te voorkomen dat er wachttijden ontstaan.

Programma 4: Gebundelde en hoogwaardige crisiszorg

Wat willen we bereiken?	Na een melding van (zorgen over) huiselijk geweld, verwardheid, psychiatrie, verslaving en aanverwante problematiek treedt de overheid adequaat op door de juiste hulp in te zetten en te zorgen dat de situatie niet verder escaleert.
Resultaten tot nu toe	<ol style="list-style-type: none"> 1. De crisisdienst voor jeugdigen is onderbracht bij Veilig Thuis. De capaciteit en deskundigheid zijn op orde. 2. Veilig Thuis en gemeenten hebben over situaties waarbij er sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling en de toeleiding naar crisiszorg samenwerkingsafspraken gemaakt. Deze samenwerkingsafspraken worden in 2020 geëvalueerd en verbeterd. 3. Door de uitbreiding naar 24/7 beveiliging en van ondersteuning binnen de maatschappelijke opvang hebben gemeenten de veiligheid en kwaliteit van de opvang verder versterkt. 4. De positie van kinderen binnen de maatschappelijke en vrouwenopvang is verstevigd doordat jeugdigen vanaf 12 jaar een eigen begeleider hebben kregen. Dit was nodig om de eigen problematiek van kinderen beter te signaleren en op de juiste manier aan te pakken. 5. Gemeenten, zorgverzekeraar Zilveren Kruis, de GGZ crisisdienst en de Regionale Ambulance Voorziening hebben een haalbaarheidsstudie¹⁸ uitgevoerd naar passend vervoer bij crisis in regio Gooi en Vechtstreek. Belangrijkste uitkomst was dat de politie nog teveel cliënten vervoerd en dat

¹⁶ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/02/Versnellingsplan-ambulantisering-v0.14-def.-versie.pdf>

¹⁷ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/04/Rapportage-Ambulantisering-en-Regionalisering-MO-BW-2019-Regio-Gooi-en-Vechtstreek.pdf>

¹⁸ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/01/3.-Passend-vervoer.pdf>

het aanbod van speciaal GGZ vervoer mist. Sinds 1 september 2018 is GGZ Centraal daarom gestart met een pilot passend vervoer, waarbij ook GGZ vervoer kan worden ingezet.

6. Partijen in de ambulante crisiszorg (Jellinek, GGZ Centraal en Friesland, Kwintes, Veilig Thuis en Centrum Seksueel Geweld) hebben een **gezamenlijke crisisfunctie** ontwikkeld¹⁹. Hiermee willen partners hulp aan inwoners verbeteren. De crisisfunctie houdt concreet in dat de bestaande crisisdiensten beschreven zijn en er samenwerkingsafspraken zijn gemaakt hoe deze diensten zich tot elkaar verhouden en op elkaar terug kunnen vallen. Het project verkeerd momenteel in de evaluatiefase.
7. Slachtoffers van recent seksueel geweld moeten dag en nacht kunnen rekenen op geïntegreerde hulpverlening: medisch, psychologisch en forensisch. Om deze hulp ook aan inwoners in de Gooi en Vechtstreek te bieden, zijn de regiogemeenten aangesloten bij het Centrum Seksueel Geweld Flevoland dat vanaf nu **Centrum Seksueel Geweld Flevoland en Gooi & Vechtstreek**²⁰ heet.

Programma 5: Beschermd woon- & opvangplekken

Wat willen we bereiken?	<ol style="list-style-type: none"> 1 Voldoende opvangcapaciteit voor vrouwen, dak en thuislozen. 2 Voldoende capaciteit beschermd wonen. 3 Een gedifferentieerd aanbod beschermd wonen. 4 Het ontstaan van nieuwe beschermde woonvormen. 5 Meer uitstroom van inwoners die gebruik maken van opvangplaatsen.
Resultaten tot nu toe	<ol style="list-style-type: none"> 1. In de contracten met aanbieders is ten opzichte van 2017 uitbreiding van het aantal plaatsen voor beschermd wonen opgenomen. In de periode 2017 – 2020 zijn de plekken van 252,5 naar 275 in 2020 uitgebreid. Dit met als doel om een toename in de capaciteit te realiseren om de wachtlijst te doen afnemen. Deze doelstelling is echter niet bereikt. 2. Gemeenten, de Regio en aanbieders hebben het proces van plaatsing en wachtlijstbeheer voor cliënten samen verbeterd. Via de wachtlijstbeheerder hebben gemeenten altijd zicht op de wachtlijsten en er wordt nog scherper gekeken naar of beschermd wonen voor inwoners de beste oplossing is/er alternatieven in te zetten zijn. Voor consulenten zijn handreikingen opgesteld, via het Regionaal Leerhuis zijn trainingen georganiseerd en de wachtlijstbeheerder Beschermd Wonen fungeert voor consulenten en aanbieders als vraagbaak. We zien dat er beter samengewerkt wordt tussen aanbieders onderling, waarmee ook de meest moeilijke cases gezamenlijk opgepakt worden 3. In het kader van het scheiden van wonen en zorg is met Kwintes afgesproken dat zij 24 beschermd wonen plaatsen omzetten naar 'scheiden wonen zorg' plaatsen, waar cliënten hun eigen huur betalen en maximaal 2 jaar intramurale begeleiding blijven ontvangen, gericht op het zelfstandig gaan wonen. Dit is in 2019 gerealiseerd. In 2020 volgt de omzetting van 18 woningen en dan staan er nog eens 18 op de planning voor 2021. Het project is in september 2019 geëvalueerd. 4. Inwoners met verslavingsproblemen hadden veelal geen passende beschermd wonen plaats. Daarom hebben gemeenten met het Leger des Heils afgesproken dat zij 7 beschermd wonen plaatsen beschikbaar stellen voor inwoners met verslavingsproblematiek. Deze plaatsen stellen zij sinds 2019 beschikbaar en zijn sinds kort gevuld. 5. De subsidierelaties voor de vrouwen en daklozenopvang zijn omgezet naar inkooprelaties. Daarnaast is het aantal plekken bij de daklozenopvang in de periode 2017-2019 met 14 plekken uitgebreid (van 16 naar 30), exclusief de 8 plekken speciaal voor jongeren. 6. Gemeenten dienen iedereen op te vangen die daarom verzoekt en niet in zijn eigen netwerk terecht kan. Daarom zijn er afspraken gemaakt met de regio Amersfoort over het gebruikmaken van hun maatschappelijke opvangcapaciteit bij een te grote vraag naar opvang. Ook zijn de samenwerkingsafspraken met de uitvoeringsdiensten herijkt over de wijze van aanmelding, terugkoppeling en overdracht. 7. Gemeenten hebben de landelijke afspraken over toegankelijkheid van de opvang geborgd in hun eigen beleid en de gemeente Hilversum voor de

¹⁹ <https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2020/02/PvA-integrale-ambulante-crisisfunctie-GV-0.5.pdf>

²⁰ <https://www.centrumseksueelgeweld.nl/csg-flevoland-gooi-en-vechtstreek/>

toegang gemandateerd. Hiermee hebben de gemeenten eenduidige afspraken gemaakt over welke gemeente aan zet is bij de opvang van mensen die daar zelf niet in kunnen voorzien.

8. De maatschappelijke opvang is gemandateerd voor het innen van de **eigen bijdrage**, wat de inning mogelijk en op maat maakt.
9. Voor vrouwen en in hun kinderen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld is in Almere het **Oranje Huis** per juli 2017 geopend. Het Oranje Huis biedt opvang en begeleiding op een zichtbare maar veilige plek. (Zie ook hoofdstuk 4.)²¹
10. In 2017 zijn gemeenten de pilot **sociaal medische zorg** gestart. Doel van deze pilot was om (toeleiding naar) sociaal medische zorg te organiseren voor de (zorgmijdende) cliënten van de opvang. Deze pilot is inmiddels succesvol afgerond. De gezondheidsproblemen van daklozen zijn in kaart gebracht, er zijn aanbevelingen gedaan om mensen uit deze doelgroep toegang te geven tot huisarts- en tandartsenzorg, en de sociaal medische kennis onder medewerkers van de opvang is uitgebreid. Inmiddels werken vanuit de GGD twee verpleegkundigen, beide voor 8 uur, in de maatschappelijke opvang voor de toeleiding van cliënten naar sociaal medische zorg.
11. Gemeenten hebben een pilotvoorziening getroffen om noodzakelijke **tandheelkundige en voetzorgkosten** voor daklozen te vergoeden. Deze kosten worden in de regel niet door andere financieringsstromen vergoed. In 2021 wordt bekeken hoe vaak van deze voorziening gebruik is gemaakt en of deze post structureel moet worden gemaakt.
12. Eind 2018 is een aparte **jongerenopvang en gespecialiseerd outreachend team** gestart voor de ondersteuning en opvang van dak- en thuisloze jongeren. De opvang biedt plek voor acht jongeren. Het outreachend begeleidingsteam zoekt zwervjongeren op in hun verblijfplaats en probeert hen toe te leiden naar reguliere hulp of opvang. Dit team houdt ook een vinger aan de pols nadat jongeren de opvang hebben verlaten. In 2019 zijn 104 jongeren aangemeld, waarvan 55 zijn opgevangen en 42 ambulante begeleiding nodig hadden. De overige 7 uit kwamen uit een andere regio en zijn daar naar een passend instantie overgedragen.
13. Eind 2016 werd de regionale voorziening **Keerpunt Zuid** geopend. Een speciale begeleide woonvorm voor zes tot acht zorgmijdende en overlastgevende daklozen, die door hun beperkingen, psychische en verslavingsproblemen nergens anders terecht konden. Middels een evaluatie kan geconcludeerd worden dat de doelstellingen van Keerpunt Zuid zijn behaald. Er is een grote daling te zien in politiecontact en ervaren overlast door andere inwoners. Daarnaast zijn de bewoners van Keerpunt Zuid zelfredzamer geworden door een stabielere basis en de hulp die zij krijgen.

²¹ <https://blijfgroep.nl/oranje-huis-almere-geopend>

Financiële ontwikkelingen over-all

In deze paragraaf laten we allereerst de financiële resultaten zien en schetsen vervolgens de financiële ontwikkelingen voor de nabije jaren.

Financiële resultaten

De financiële resultaten van Bescherming & Opvang staan in onderstaand tabel weergegeven. De eerste acht regels betreffen de kosten per programmalijn en de in regels daaronder staan de inkomsten c.q. opbrengsten weergegeven van waaruit de kosten gefinancierd zijn of zullen worden.

	Realisatie 2017	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroet 2020
Beschermde woon- & opvangplekken	€ 14.313.247	€ 17.073.100	€ 17.874.508	€ 17.744.028
Echte betrokkenheid		€ 1.232.407	€ 1.576.287	€ 1.903.925
Gebundelde & hoogwaardige crisiszorg		€ 2.619.276	€ 1.424.539	€ 1.370.697
Preventie & Vroegsignalering		€ 373.571	€ 473.230	€ 327.175
Randvoorwaarden	€ 309.000	€ 420.000	€ 490.367	€ 535.441
Veilig & beschermd thuis wonen	€ 1.000.000	€ 1.837.873	€ 3.552.434	€ 4.033.351
Versnellingsplan			€ 15.000	€ 438.000
Totaal kosten	€ 15.622.247	€ 23.556.227	€ 25.406.365	€ 26.352.618
Gemeentelijke bijdragen	€ 2.622.999	€ 2.444.497	€ 1.996.868	€ 2.288.948
Bijdrage Centrum gemeente*	€ 14.133.405	€ 19.371.721	€ 21.388.744	€ 21.986.652
Bijdrage rijk			€ 123.652	€ 75.000
Bijdrage derden		€ 1.230.292	€ 1.112.000	€ 1.112.000
Overige bijdragen	€ 20.000	€ 357.667	€ 662.969	
Onttrekking reserve	€ 286.049	€ 192.921	€ 122.132	€ 890.018
Overig		€ 467.264		
Totaal opbrengsten	€ 17.062.453	€ 24.064.362	€ 25.406.365	€ 26.352.618
Resultaat	€ 1.440.206	€ 508.135	€ -	€ -

*Centrumbijdrage 2017 bestaat voor 13,429 mln uit Beschermd Wonen en uit een deel dat Hilversum vanuit de centrumbijdrage voor Vrouwenopvang in 2017 heeft overgemaakt aan de Regio (afgerond €704.000,-). De centrumbijdrage 2018 is inclusief de extra bijdrage voor de procesregisseurs.

NB: Begroting 2020 is gebaseerd op prijspeil 2019.

In onderstaand tabel zijn de gemeentelijke bijdragen per gemeente uitgesplitst.

	2017	2018	2019	2020
Blaricum	€ 99.090	€ 94.719	€ 72.477	€ 86.211
Gooise Meren	€ 599.392	€ 558.114	€ 424.343	€ 498.528
Hilversum (gemeente)	€ 927.489	€ 864.597	€ 773.148	€ 856.581
Huizen	€ 439.637	€ 407.275	€ 334.497	€ 385.218
Laren	€ 115.530	€ 107.851	€ 83.271	€ 97.654
Weesp	€ 195.243	€ 182.822	€ 141.743	€ 165.927
Wijdmeren	€ 246.618	€ 229.119	€ 167.389	€ 198.829
Totaal	€ 2.622.999	€ 2.444.497	€ 1.996.868	€ 2.288.948

Toelichting op de financiële resultaten per programmalijn:

Beschermde Woon- & Opvangplekken

In 2017 bestond de begroting Bescherming en Opvang voornamelijk uit Beschermd Wonen in natura. Vanaf 2018 zijn hier een aantal taken met bijbehorende middelen aan toegevoegd. Te denken valt aan:

- Inwonerinitiatieven Beschermd Wonen (circa €950.000,- in 2018, aflopend naar €765.000,- in 2019 en verder);
- Opvang dak- en thuislozen (1,8 miljoen);
- Vrouwenopvang (€ 300.000).

Dit kader is vanaf 2019 verder opgehoogd middels extra gelden voor Beschermd Wonen in natura (circa €600.000,- per jaar).

Echte betrokkenheid

Vanaf 2018 voert de regio een aantal activiteiten binnen de programmalijn “Echte betrokkenheid” uit. De verhoging vanaf 2020 wordt veroorzaakt doordat in 2020 eenmalig extra geld is gereserveerd voor de gemeentelijke regisseur.

Gebundelde en hoogwaardige crisiszorg

In 2018 is de ‘gebundelde en hoogwaardige crisiszorg’ overgedragen vanuit het Rijk voor circa 2,6 mln. De structurele daling vanaf 2019 is gerealiseerd door het schrappen van de ambulante crisisdienst 18- van circa (1.000.000) per jaar.

Preventie en vroeg signalering

Deze programmalijn die de Regio vanaf 2018 uitvoert bestaat voornamelijk uit gelden voor voorlichtingscampagnes en preventieve activiteiten. In 2019 zijn hier incidenteel extra middelen aan besteed.

Randvoorwaarden

In 2018 zijn gelden voor gezamenlijke beleidsuitvoering en voor Inkoop & Contractbeheer beschikbaar gesteld. De centrumgemeentemiddelen voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang konden technische pas per 1 januari 2018 door Hilversum naar de Regio Gooi en Vechtstreek worden overgeheveld. Daarom is bij de vaststelling van het beleidsplan besloten om in 2017 de reserve in te zetten voor de hogere uitgaven op maatschappelijke opvang en vrouwenopvang.

Veilig en Beschermd Thuis wonen

In 2017 bestond deze programmalijn uit ‘Een sterk (24/7) Veilig Thuis’. Voor dit programma worden vanaf 2019 fors meer middelen besteed. Oplopend van 1 miljoen in 2017 naar 3,2 miljoen in 2020. Daarnaast zijn er sinds 2017 nieuwe activiteiten en projecten aan dit programma toegevoegd. Waaronder:

- Structureel circa €325.000,- aan verslavingszorg;
- €110.000,- ten behoeve van 24/7 toezicht in de wijk;
- In 2020 wordt extra geïnvesteerd in de personele capaciteit voor Veilig Thuis (€165.000,-).

Versnellingsplan

Eind 2019 het Versnellingsplan Ambulantisering vastgesteld en in werking getreden. Bestedingen voor dit plan zullen met name vanaf 2020 plaatsvinden. Onderdelen uit dit plan zijn:

- Interventiewoningen (€168.000,-)
- Time out voorzieningen (€190.000,-)
- Geclusterde woningen (€70.000,-)
- Training teams en gemeenten (€10.000,-)

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt:

	2017	Bestemming resultaat 2017	2018	Bestemming resultaat 2018	2019	2020
Stand per 1-1	€ -	€ 1.556.414	€ 2.996.620	€ 2.803.699	€ 2.000.000	€ 1.877.868
Onttrekkingen	€ (286.049)		€ (192.921)	€ (1.311.833)	€ (2.014.701)	€ (2.436.541)
Dotaties	€ 1.842.463	€ 1.440.206		€ 508.134	€ 1.892.569	€ 1.546.325
Eindstand per 31-12	€ 1.556.414	€ 2.996.620	€ 2.803.699	€ 2.000.000	€ 1.877.868	€ 987.652

Toelichting:

De resultaten 2017 (1,4 mln) en 2018 (€508.000,-) zijn toegevoegd aan de reserve.

Doordat de reserve van Bescherming en Opvang is gemaximeerd op € 2.000.000,- heeft dit ertoe geleid dat er in 2018 1,3 miljoen is onttrokken uit de reserve en is teruggestort aan gemeenten.

Prognose beschikbare middelen voor de nabije jaren

De komende jaren zijn er een aantal landelijke ontwikkelingen te verwachten die een directe relatie hebben met de middelen voor het dossier Bescherming & Opvang.

De meest relevante ontwikkelingen staan hieronder weergegeven. Daarnaast is er ook een afspraak in het Versnellingsplan Ambulantisering opgenomen die onderaan deze paragraaf is weergegeven.

Wet langdurige zorg (voor mensen met GGz problematiek)

Het Rijk stelt groeimiddelen ter beschikking ten behoeve van het Beschermd Wonen. Tegelijkertijd zullen er middelen worden uitgenomen vanaf 2021, ten behoeve van de Wet langdurige zorg (Wlz), die dan ook mensen met een psychische stoornis toelaat. Op basis van een landelijke inschatting, waarbij uitgegaan

wordt van 29% van het Beschermd Wonen budget, zou dit voor de Regio een uitname zijn van €4.600.000 (ex-ante). Hoe de werkelijke uitname (ex-post) er uit zal komen te zien en hoe dit zich vervolgens tot de regionale de kosten verhoudt is nog onzeker.

Op 21-11-2019 heeft de VNG commissie ZJO besloten dat de voorkeur voor de ex-post uitname Wlz uitgaat naar verrekening achteraf op basis van kosten van gemeenten voor de mensen die vanuit Beschermd Wonen instromen in de Wlz op psychische grondslag per 1-1-2021. VNG heeft vervolgens samen met VWS een gedetailleerde werkwijze hiervoor uitgewerkt. Medio maart/april 2020 is gebleken dat bij BZK geen draagvlak is voor het door VNG en VWS uitgewerkte gedetailleerde voorstel. Om die reden wordt nu een alternatief scenario uitgewerkt, waarbij zo dicht mogelijk wordt aangesloten op de kosten van gemeenten. Bestuurlijke besluitvorming wordt verwacht in juli 2020.

Bestemmingsreserve

De portefeuillehouders hebben opdracht gegeven om in het kader van de evaluatie van het beleidsplan zowel de hoogte van de bestemmingsreserve als ook het werken met een reserve te evalueren. De uitkomst van deze evaluatie is dat de gemeenten ambtelijk aangeven graag te blijven werken met een bestemmingsreserve om zo tijdig kwetsbare inwoners aanvullend te ondersteunen. Wel nemen zij het advies van de Regio over om de hoogte van de bestemmingsreserve voor 2021 en verder pas te bepalen zodra er duidelijkheid is over de werkelijke uitname Wet langdurige zorg. De verwachting is dat dit in oktober 2020 duidelijk zal zijn.

Doordecentralisatie en het objectief verdeelmodel

Op 21 januari 2020 heeft de staatssecretaris van VWS in de Tweede Kamer een motie overgenomen inzake de doordecentralisatie van Beschermd Wonen (BW).

De motie roept op om vooralsnog geen definitief besluit over doordecentralisatie te nemen en eerst eind dit jaar te evalueren of dan aan de gewenste randvoorwaarden is voldaan. De motie is in lijn met het advies van het expertiseteam MO-BW-BG, dat de VNG vorig jaar heeft ingesteld en de manier waarop hier uitvoering aan wordt gegeven. Het advies van het expertiseteam bevat een aantal bouwstenen die van belang zijn bij een verantwoorde doordecentralisatie. Rijk en gemeenten maakten in juli 2019 afspraken over die bouwstenen.

Bouwstenen voor verantwoorde doordecentralisatie

In de zomer van 2019 heeft een expertiseteam van wetenschappers en gemeentebestuurders gekeken of er redenen waren om de beweging die in gang was gezet naar aanleiding van het advies 'Van Beschermd Wonen naar een Beschermd Thuis' aan te passen. Conclusie van het Expertiseteam was in de eerste plaats dat de uitgangspunten van de visie van Dannenberg voorop blijven staan: alle inwoners, ook met verward gedrag of GGZ-problematiek, verdienen een plek in inclusieve wijken binnen gemeenten. Wel werd geconcludeerd dat de MO vooralsnog niet gedecentraliseerd zou moeten worden (2026 op z'n vroegst). Voor BW zijn nog enkele aanvullende voorwaarden benoemd, zoals:

- de doordecentralisatie geldt alleen voor nieuwe cliënten, bestaande cliënten ondervinden daarmee geen nadeel van de veranderingen; dit zorgt voor een geleidelijke overgang
- dat er een goede financiële verdeling komt met als inzet dat gemeenten de middelen ontvangen die passen bij de behoefte van hun inwoners. Voor de nieuwe cliënten wordt een objectief verdeelmodel ontwikkeld; de huidige historische verdeling over centrumgemeenten wordt langzaam afgebouwd. Het ingroeipad zal zowel rekening houden met de doordecentralisatie als de overgang naar een objectieve verdeling. De beweging gaat hiermee geleidelijk waarbij gemeenten ook verplicht zijn om regionaal samen te werken
- de ontwikkeling van een kostenregeling. Hiermee worden problemen rondom onevenredige belasting zoveel mogelijk opgelost
- zeer specialistische vormen van Beschermd Wonen worden landelijk ingekocht
- de verrekening van de overgang van Wlz-cliënten vindt plaats via een ex-ante uitname en een ex-post verrekening op regionaal niveau op basis van werkelijke uitstroom van cliënten.

Planning voor het nieuwe verdeelmodel

Gemeenten, Rijk en samenwerkingspartners werken voortvarend aan de invulling van genoemde voorwaarden. De planning voor de komende maanden ziet er als volgt uit:

- voorjaar 2020: beslissing nieuw verdeelmodel Beschermd Wonen met passend ingroeipad, afspraken over inkoop specialistische voorzieningen en de contouren van de kostenregeling
- voorjaar 2020: bestuurlijk overleg, o.a. over de randvoorwaarden bij het nieuwe verdeelmodel
- voorjaar 2020: besluit over wijze ex-post uitname Wlz
- medio 2020: afspraken over regionale samenwerking

- zomer 2020: nadere uitwerking kostenregeling gereed
- najaar 2020: bestuurlijk overleg, o.a. over de randvoorwaarden bij het nieuwe verdeelmodel

Opvang en Veilig Thuis

De begroting Bescherming & Opvang is integraal van karakter. Dit biedt enerzijds optimale flexibiliteit, anderzijds bekostigen we nu ook incidentele en structurele activiteiten uit de Rijksmiddelen Beschermd Wonen. Zo wordt onder andere een deel van de structurele middelen voor de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) en Maatschappelijke Opvang hieruit bekostigd.

Het kabinet heeft in april 2019 kenbaar gemaakt om €200.000.000 extra beschikbaar te stellen voor daklozen. Wat dit aan extra middelen voor de Regio oplevert is nog niet bekend.

Zo is er ook in de Voorjaarsnota voorzien in extra middelen voor Veilig Thuis, Vrouwenopvang en het Centrum voor Seksueel Geweld. Wat dit aan extra middelen voor de Regio oplevert is nog niet bekend.

Versnellingsplan Ambulantisering

Onderstaand advies is een citaat uit het vastgestelde Versnellingsplan Ambulantisering (hoofdstuk 5): “Advies is om bij het realiseren van de geclusterde zelfstandige woningen te streven naar geografische spreiding over de gemeenten binnen de regio en nu geen compensatieregeling in te stellen, maar in het kader van het beleidsplan Bescherming & Opvang 2021-2024 te komen tot een bredere compensatieregeling inzake de totale uitstroom vanuit beschermd wonen”.

Dit betekent dat we bovenstaande ook in het kader van het nieuwe beleidsplan zullen meenemen, als randvoorwaarde om de ambulantisering te kunnen laten slagen binnen alle gemeenten.

4.2 Kwalitatieve evaluatie

Inwoners

Inwoners, cliënten- en familieorganisaties zijn betrokken geweest bij de beleidsvoorbereiding en -uitvoering van Bescherming & Opvang. Voor de evaluatie zijn aanvullend verschillende inwoners geïnterviewd over hun ervaringen met (crisis)ondersteuning, beschermd (thuis) wonen, opvang, preventie en herstel. Deze mensen durfden het aan om niet alleen hun problematiek te delen, maar ook hun ervaringen met de ondersteuning waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Hieronder een korte samenvatting van hun ervaringen. In de bijlage zijn hun complete verhalen na te lezen.

Herstelactiviteiten & ervaringsdeskundigen; 'Hier heb ik mijn hele leven naar gezocht.'

Inwoners geven aan dat zij veel baat hebben bij herstelactiviteiten en de inzet van ervaringsdeskundigen. Zoals Kim treffend verwoordt:

"Psychiaters, het klinkt een beetje bot, praten uit een boekje. Ze weten niet hoe het voelt. Het is niet zo dat ervaringsdeskundige herstelwerkers wél alle antwoorden hebben, maar zij weten wel hoe het voelt. Het is fijn om eens iemand te hebben aan wie je niet uit hoeft te leggen dat het even niet gaat. Dat dat geaccepteerd wordt en dat dat er mag zijn. Je zit bij een hersteltraining niet met lotgenoten en dan een professional aan het hoofd die het wel even gaat vertellen. Herstelwerkers doen het anders. Zij zoeken ook zelf naar de beste versie van hen zelf. De leraar wordt zo onderdeel van de groep. Het voelt samen, je voelt dat je er echt niet alleen voor staat."

"In de WRAP training maak je een gereedschapskist voor als je geestelijk in een noodsituatie zit of komt. Wat ga ik nu doen om te zorgen dat het beter wordt? Wie schakel ik in? En wat ga ik doen? Je maakt een lijst van mensen die je kan betrekken. Je leert ook aanvoelen waar je grenzen liggen. Zodat je op tijd aan de bel trekt. Dat was een heel zware training. Dan moet je gaan leren waar je grens ligt en met je hele zelf aan de slag gaan. Je komt echt jezelf tegen. Maar wel op je eigen voorwaarden. Waar jij mee aan de slag wilt"

"Ik haal uit zo'n hersteltraining of cursus meer dan uit gesprekken met een psychiater. Dit is veel belangrijker. Ik heb het gevoel dat ik er mag zijn. Ik richt me nu ook op mijn kwaliteiten. En dat geldt ook voor de anderen die er aan mee doen. Dit is voor iedereen die meedoet zo belangrijk. Ik ben jaren op zoek geweest naar zo iets. En nu voor het eerst heb ik cursussen die bij me binnen komen en waar mensen me begrijpen. Deze trainingen moeten blijven."

Crisiskaart; 'Een wereld van verschil.'

Inwoners geven aan dat de crisiskaart hen de mogelijkheid biedt om regie te houden in situaties waarin zij de regie zelf kwijt zijn. Roos maakte een crisis mee met en zonder crisiskaart.

Toen Roos in crisis raakte was zij alleen thuis. Ze breekt binnen de boel af. Buren bellen de politie maar Roos laat de politie niet binnen. 'Eigenlijk was ik heel erg bang', zegt zij. Dan breekt de politie de voordeur open en komt met vijf man sterk haar huis binnen. Zij springen bovenop en haar en proberen haar met een nek klem in bedwang te houden. Roos probeert zich uit de nek klem te worstelen en is bang haar nek te breken. Zij is manisch en psychotisch en wordt uiteindelijk met geweld in de boeien geslagen en afgevoerd naar het politiebusje. Ze denkt zelf dat ze ontvoerd wordt. Buiten staan alle burens op het pleintje te kijken terwijl Roos met loeiende sirenes wordt weggevoerd naar een kliniek in Amersfoort. Toen Roos na deze episode weer thuis kwam, voelde zij zich niet meer veilig. Hier op haar eigen veilige plek thuis zijn al die akelige dingen gebeurd. 's Nachts laat zij het licht aan. De gebeurtenissen zijn heel ingrijpend geweest en Roos wil dit nooit meer zo meemaken. Maar een crisis kun je niet altijd voorkomen. En dan ziet zij bij de Rembrandthof een folder van de crisiskaart. Die wil zij ook.

Ongeveer een jaar na de eerste crisis, raakt Roos door een samenloop van onregelende omstandigheden opnieuw in een crisis. Alleen gaat alles nu heel anders. Dankzij de crisiskaart. Roos is net zo in de war als de vorige keer en de burens bellen de politie. Maar de politie ziet bij de melding dat er een crisiskaart is. De crisiskaart vertelt de agenten wat er met Roos gebeurt en hoe zij het beste met haar om kunnen gaan. Zij gaan daarom met haar in gesprek volgens de instructies van de crisiskaart. Dat leidt ertoe dat Roos rustiger wordt. Zij gaat zelf mee met de politie en laat zich naar de Rembrandthof brengen. De crisis is hierdoor veel minder ingrijpend dan de vorige keer.

In de crisiskaart zijn ook afspraken opgenomen over andere zaken die bij een crisis voor Roos belangrijk zijn. Zoals wie er voor haar hondje zorgt maar ook afspraken over voorzorg en nazorg.

Roos is ontzettend blij met de crisiskaart. Die biedt haar rust. De politie agenten zijn ook blij met de handvaten die zij krijgen door de crisiskaart. Ook voor de buurt is het fijn dat er geen heftig incident is. 'De crisiskaart zorgt voor een wereld van verschil', zegt Roos. Ze vraagt de gemeenten met klem om de pilot met de crisiskaart voort te zetten en te zorgen dat alle mensen die er baat bij hebben er één kunnen krijgen.

Opvang in de Cocon; 'Ik was dakloos en dronk 40 halve liters bier per dag. Nu ben ik gelukkig'

In de daklozenopvang kunnen inwoners terecht voor onderdak. Degenen die willen en kunnen, gaan in een traject om hun leven weer op te bouwen.

Peter heeft van zijn veertiende tot zijn veertigste onvoorstelbaar veel gedronken. Tot hij in de Cocon in Hilversum kwam. In zijn jeugd werd hij voortdurend geslagen en vernederd door zijn vader. Hij zakte steeds verder af tot hij dakloos en verslaafd in Utrecht rondzwierf.

Gezien de negatieve omgeving in Utrecht werd voor Peter een plekje in de opvang van Hilversum geregeld. "Toen ik hoorde dat ze niet alleen daklozen opvingen voor de nacht maar dat ze ook hulp aanboden, wilde ik dat heel graag. Ik wilde uit die wereld. Ik dronk op het laatst 40 halve liters per dag." Met behulp van begeleiding kon Peter al snel terecht in de verslavingszorg en starten met vrijwilligerswerk. Ook zijn schulden werden aangepakt. Het was zwaar voor hem, maar inmiddels heeft hij al vijf jaar een eigen huisje in Hilversum.

"Ik schaam me er nu nog wel eens voor dat ik van mijn 14^e tot mijn 40^e alleen maar gedronken heb. Ik werd van jongs af aan geslagen en kwam in kroegen nou, daar laat je je hond nog niet naar binnen. Normale mensen kwamen daar niet. En allemaal mensen uit het criminele circuit. Cor van Houten en zijn mensen kende ik allemaal. Ik worstelde ook nog op heel hoog niveau. Ik zat in een milieu waar geen goede mensen komen."

"Hier in de Cocon kon ik praten en kwam ik er achter hoe het eigenlijk allemaal gegaan is. Ze hebben mij hier de liefde gegeven die ik nooit heb gehad. Ik ben nu hartstikke gelukkig. Ik blijf de mensen hier ontzettend dankbaar. Harro, Jan, Leo en al die anderen. Zoals mijn leven nu is, is mijn leven perfect. Zo wil ik het houden."

Opvang in de Vluchtheuvel; 'In de opvang met mijn dochter heb ik eindelijk rust'

Jenny kwam na een verbroken relatie met haar 12-jarige dochter op straat te staan en verblijft in de Vluchtheuvel waar daklozen met kinderen terecht kunnen.

"Toen ik hier net kwam, was ik erg in de war. Ik kon niet meer. Pas na een paar dagen en een paar gesprekken, kwam ik een beetje tot rust en kon ik nadenken. Ik had een dak boven mijn hoofd, te eten en mensen waarbij ik terecht kon. Hier is rust. De ergste stress ging eraf.

"Mijn dochter vind het fijn hier. Hier is rust. Het is ook een hechte groep hier met de mensen op de gang. Iedereen helpt elkaar en de sfeer is goed."

"Ik heb nooit ergens over gepraat. Hier in de Vluchtheuvel heb ik dat voor het eerst gedaan. Ik wist ook eigenlijk niet wat er met mij allemaal gebeurd was. Toen zeiden ze in één van de gesprekken. 'Dus je bent seksueel misbruikt.' En ik dacht: Huh? Ik had er zelf gewoon nooit die naam opgeplakt. Dat kwam heel hard binnen. Ik ben vaak seksueel misbruikt. Toen ik acht jaar was en later weer toen ik twaalf jaar oud was. Ik ben gewoon doorgegaan. Het is moeilijk om daarover te vertellen want ik heb daar nooit over gepraat. Maar dat kan hier allemaal en hoe meer je erover praat hoe makkelijker het wordt."

"Tot nu toe zorgde ik voor iedereen en iedereen kwam op de eerste plaats behalve ik. Hier leer ik dat ik en mijn dochter op de eerste plaats komen. Eerst zorg ik voor mijzelf en mijn dochter en dan pas komt de rest. Niet iedereen pleasen en jezelf wegcijferen. Hier leer ik mijn grenzen. Ik ben heel erg dankbaar dat ik hier mag zijn. Ik weet niet wat er met mij gebeurd was als ik hier niet terecht was gekomen. Ik heb nog nooit een eigen huis gehad. Altijd in het huis van een ander en afhankelijk. Toen ik hier net was, zei ik: 'ik wil hier nooit meer weg.' Maar nu denk ik dat ik natuurlijk ook verder wil. Stap voor stap. Met psychologische hulp die ik binnenkort ook ga krijgen. Nu denk ik aan een eigen huis."

"Er zijn ook mensen die niet zo positief zijn over de Vluchtheuvel als ik. Die hebben moeite met regels. Over logeren bijvoorbeeld of over niet mogen drinken. Het zijn meestal de mannen die meer vrijheid willen. Maar het is logisch dat die regels er zijn. Zonder die regels wordt het hier een chaos."

Een respijtvoorziening met ervaringsdeskundigen; 'Dat had bij mij opnames kunnen voorkomen'.

Alle geïnterviewden reageerden zeer positief op het voornemen om in 2020 een respijtvoorziening met ervaringsdeskundigen in deze Regio te starten. Ook de klankbordgroep met twaalf inwoners met ervaringskennis die sinds 2019 meedenken met het beleid en de uitvoering van het programma Bescherming en Opvang zijn positief.

Yvonne: "Een respijtvoorziening kan in sommige situaties een opname voorkomen. Je hoeft niet te wachten tot je slecht genoeg bent om opgenomen te worden. Je kunt op tijd samen met ervaringsdeskundigen in de respijtvoorziening kijken wat er met je gebeurt, wat je nodig hebt en wat je kan doen."

Kim: "Ik hoop echt dat zo'n voorziening er komt. Hoe mooi is het als ik daarheen kan als je omgeving je problemen zwaarder maakt. Bij mij werd bijvoorbeeld mijn huis gerenoveerd. Ik kon dat op een gegeven moment niet meer aan. Toen had ik graag even uit de situatie willen gaan en bij een respijtvoorziening willen logeren. Om geestelijk tot rust te komen en weer op te laden. Dat was geen situatie waarvoor je een opname nodig hebt maar wel een situatie waar ik uit moest om mijn geestelijke problemen stabiel te houden."

Begeleiding, dagactiviteiten en herstel; 'Zonder die structuur zou ik maar halve dagen leven en rond 11 uur uit bed komen.'

De stabiliteit en structuur die begeleiding en dagactiviteiten bieden, zijn voor veel inwoners heel belangrijk. Yvonne vertelt wat haar het meest geholpen heeft.

"Ik heb de diagnose borderline en dat maakt dat ik het niet overzie om ver vooruit te kijken. Ik leef van dag tot dag. Zonder de structuur van begeleiding en activiteiten zou ik maar halve dagen leven en rond 11 uur uit bed komen" Een professional let erop dat zij goed voor zichzelf zorgt en haar medicatie inneemt. Yvonne volgt activiteiten bij de Mauritzhof vanuit de dagbehandeling. Daarnaast doet zij mee aan herstelactiviteiten van het regionaal herstelnetwerk, waar ze veel steun aan beleeft. Sinds vorig jaar gaat Yvonne ook elke maandagavond koken en eten in de Uitwijk, een buurtcentrum bij haar in de buurt. Zij vindt het fijn om daar te komen omdat zij dan ook weer eens andere mensen ontmoet. Ook vindt ze het fijn dat er in de groep veel mensen zijn met psychische kwetsbaarheden. Dan kan je daar gewoon over praten. Ze voelt zich daardoor thuis.

Onbekendheid van voorzieningen; "Kun je bij de gemeente terecht voor ondersteuning? Nooit van gehoord."

Uit verschillende interviews blijkt dat niet alle voorzieningen en instanties (waaronder de gemeente) bekend zijn bij de inwoners voor wie ze bedoeld zijn.

Roos heeft een chronische, ernstig psychische aandoening. Zij heeft nooit een gesprek bij de gemeente of ondersteuning via de gemeente gehad. Zij wist niet dat je bij de gemeente terecht kan voor begeleiding of andere vormen van ondersteuning. Ze heeft ook geen idee waar je dan zou moeten zijn en hoe dat werkt. Zij heeft ook nooit van herstel, hersteltrainingen cliëntondersteuning of stichting MEE gehoord. Ook Yvonne heeft nog nooit gehoord van cliëntondersteuning of van stichting MEE.

Marc vertelt dat de onbekendheid van voorzieningen en onvoldoende begeleiding van naasten het moeilijk maken om na behandeling in een verslavingskliniek niet terug te vallen. *"Er is wel veel, maar het is niet bekend. Ook de huisarts, die op de hoogte was, nam geen contact met mij op om mij te vertellen welke hulp er beschikbaar was."* Marc had graag gewild dat ze hem tijdens zijn opname van vier weken in een kliniek beter hadden voorbereid op de terugkeer naar zijn leven buiten de kliniek. *"Na mijn opname viel ik van mijn roze wolk"*. De opname had hem goed geholpen om van zijn verslaving af te komen, maar bij thuiskomst kreeg hij direct te maken met instanties (werkgever, Arbo, UWV), waarvoor hij zaken moest regelen en dat vond hij stressvol en moeilijk. Hij wist niet dat hij bij de gemeente terecht kon voor begeleiding hierin. Daarnaast was zijn sociale omgeving nog steeds dezelfde. Dat had hij zich niet gerealiseerd: hij was wel gestopt met drinken, maar zijn omgeving had nog een ander beeld van hem. Kennissen en vrienden wilden hem overhalen om toch wat te drinken. Marc wilde zijn excuses aanbieden aan zijn naasten, maar hun wantrouwende reactie was anders dan hij gehoopt had. Marc pleit er daarom ook voor dat er meer begeleiding komt voor familie en naasten, zodat zij inzicht krijgen in het proces dat iemand doorloopt die afkickt

Kim wist de weg naar de gemeente wel te vinden maar had niet zo'n positieve ervaring met de herindicatie na een verhuizing binnen de regio. *"Kijk ik snap best dat er veel mensen fraude plegen dus dat*

ze dubbel checken, want het kost een hoop geld. Maar als je toch hoort dat ik die taxi pas al tien jaar heb. Ja, als ik geen benen heb, is het probleem duidelijk zichtbaar, maar bij geestelijke problemen wordt dat vaak niet serieus genomen. Je ziet het probleem niet en daardoor is het voor mensen moeilijk om het probleem serieus te nemen. Soms zou ik wel willen dat ik zoiets had wat zichtbaar is en niet steeds verantwoording hoef af te leggen. En dan moet ik mijn best gaan zitten doen voor een taxi pas die ik langer dan tien jaar heb. Dat geeft een heleboel onnodige stress. Ik voelde me dan totaal niet serieus genomen."

Gebrek aan betaalbare huurwoningen; Vierenhalf jaar wonen op een vakantiepark en geen uitzicht op een betaalbare huurwoning.

Gebrek aan betaalbare sociale huurwoningen maakt het kwetsbare inwoners moeilijk om een dak boven hun hoofd te vinden en hun leven weer op te bouwen.

Marc is in herstel van een alcoholverslaving, die ongeveer 25 jaar heeft geduurd. Vanwege zijn scheiding moest Marc op zoek naar nieuwe woonruimte. Dat ging erg moeizaam door het beperkte aanbod aan betaalbare woningen. Uiteindelijk is Marc verhuisd naar een vakantiepark in de buurt. In eerste instantie kon hij zich niet inschrijven op dit adres. Van de gemeente kreeg hij daarover te horen: *"Als je niets doet, dan ben je illegaal in Nederland."* Deze boodschap bezorgde hem veel vragen, stress en spanning, hetgeen zich ook uitte in zijn alcoholgebruik. Hij heeft nog geprobeerd om ergens anders een postadres te krijgen, maar dat is niet gelukt. De vakantiewoning is eigenlijk een tijdelijke woonruimte, maar inmiddels woont Marc er al viereneenhalf jaar en hij heeft zich er toch kunnen inschrijven. Het vakantiepark is een soort toevluchtsoord voor gescheiden mensen. Marc geeft aan dat er meerdere mensen wonen die somber zijn en dat er regelmatig drank wordt gebruikt. Hij vindt het een weinig positieve omgeving en zou liever ergens anders wonen.

Ook Hassan loopt aan tegen het gebrek aan betaalbare huurwoningen. Hij heeft schulden en verblijft sinds zijn scheiding in de Vluchtheuvel samen met zijn 17-jarige zoon. Zijn zoon krijgt begeleiding vanuit Sherpa en volgt speciaal voortgezet onderwijs. Hassan heeft een bewindvoerder, in verband met eerdere schulden. Deze schulden zijn inmiddels goed aangepakt. Hassan weet nog niet wanneer hij een woning kan krijgen. *"Je moet gewoon wachten."*

Dakloos door schulden; "Ik werd overal van het kastje naar de muur gestuurd. Als de financiële begeleiding belt, komen ze er wel doorheen."

Schuldenproblemen zijn vaak een belangrijke factor bij maatschappelijke uitval.

Henk raakte in de financiële problemen na het overlijden van zijn partner. Hij belandde op straat, waar hij een paar weken sliep totdat hij via de politie in contact kwam met de opvang. In de opvang vond Henk niet alleen onderdak, maar ook rust en duidelijkheid. *"Ik kon weer beginnen met mijn leven op te pakken."* Hij kreeg ondersteuning om orde op zaken te stellen: de blokkade van zijn rekening werd opgeheven, er werd een uitkering aangevraagd, de financiën werden aangepakt. *"Het was heel fijn om het niet allemaal zelf te hoeven doen. Ik werd overal van het kastje naar de muur gestuurd, als ik iets probeerde te regelen. Als de begeleiding belt, dan komen ze er wel doorheen. Omdat het instanties zijn."*

Henk heeft inmiddels een gesprek gehad met de gemeente. Er is gezegd dat hij eerst zijn leven op de rit mocht krijgen en woonruimte vinden. Henk staat erg open voor werk, dat is zijn nieuwe doel. Ook volgt er binnenkort een stappenplan om de financiële begeleiding af te bouwen.

Jongerenopvang en -team; 'Deze hulpverleners snappen en helpen mij echt'.

Dakloze jongeren die tijdens de pilot gebruik maakten van de opvang en/of het bijbehorende outreachende team zijn unaniem enthousiast over deze voorziening. De jongerenopvang blijkt een passend antwoord op een behoefte die er al jaren lag.

Alle jongeren uit de pilot zijn door een combinatie van problemen thuisloos geraakt. Zij hebben allemaal problemen met onderdak, inkomen, onderwijs/werk en (gezins)ondersteuning. Daarnaast is er vaak sprake van een combinatie van een licht verstandelijke beperking, verslaving en/of psychiatrie. Uit de evaluatie blijkt dat de jongeren voor hun aanmelding bij de opvang al jaren stress en spanning ervaren door hun problemen. Het is bijna normaal geworden om verstrikt te zijn in alles wat zij moeten regelen, zoals schulden, het lezen en ondertekenen van alle papieren en gesprekken met instanties. De stress en spanning die zit veroorzaakt, maakt dat zij weinig zingeving ervaren en zich niet vitaal genoeg voelen om zaken op orde te stellen. Dit maakt zij dat zij op een gegeven moment afhaken en zorg zijn gaan mijden.

Twee jongeren die verblijven in de opvang gaven in een gesprek nog een toelichting op de evaluatie. Zij geven aan dat ze zich gezien en geholpen voelen door het team van de jongerenopvang. Bij de vele eerdere hulpverleners voelden ze zich vaak een nummer, hadden niet het idee mee te worden genomen in het proces en ze wisten niet wat ze moesten verwachten. Voor hen is het heel belangrijk dat ze serieus worden genomen, dat ze vaste aanspreekpunten hebben, dat er duidelijkheid is over wat ze kunnen verwachten en dat afspraken worden nagekomen. In de opvang gaat dit heel goed. Hun ervaringen met consulenten van de gemeentelijke uitvoeringsdiensten wisselden.

24/7 begeleiding; 'Weten dát ik kan bellen, geeft al rust'

De 21 inwoners die deelnamen aan de pilot begeleiding met 24/7 bereikbaarheid en beschikbaarheid gaven in de evaluatie van de pilot aan dat zij erg blij zijn met de nieuwe voorziening.

Niet alleen de cliënten maar ook het netwerk rondom de cliënten is bij met de voorziening. Naasten kunnen namelijk ook een beroep doen op 24/7 begeleiding. Zij ervaren ondersteuning door de mogelijkheid te kunnen bellen en maakten hier ook gebruik van. Een cliënt gaf ook aan het prettig te vinden dat haar moeder werd ontlast door de dienst. *"Ze heeft het al zwaar genoeg."*

Deelnemers die geen gebruikmaakten van de voorziening geven toch positieve feedback omdat ze een telefoonnummer achter de hand hebben dat ze zouden kunnen bellen. *"Het is goed dat dat dit soort begeleiding nu buiten kantooruren wordt geboden, want daar ervaar je anders echt een gat"*, zegt Yvonne. Een cliënte naar wie de dienst twee keer uitrukte vindt, dat de dienst absoluut verschil maakt. Zij belde meermalen zelf en ook haar moeder heeft gebeld. Ze geeft aan dat zij zonder deze dienst allang een paar keer opgenomen zou zijn geweest.

Pilot scheiden wonen en zorg; 'Met mijn financiën is het niet goed gegaan'

Het project richt zich op het omzetten van een deel van de reguliere plaatsen voor beschermd wonen naar Scheiden Wonen en Zorg, waarbij de cliënt zelf de huisvestingslasten betaalt en wordt voorbereid op zelfstandig wonen. Inwoners die deelnamen aan de pilot gaven in de evaluatie van de pilot aan dat de overgang spanning oplevert. In het bijzonder omdat er financieel van alles verandert.

Per cliënt wordt een financieel plaatje (voor en na overgang) in beeld gebracht en cliënten gaan er doorgaans niet of nauwelijks financieel op achteruit. Maar in de periode van overgang is de praktijk weerbarstig. Betrokkene moet een uitkering aanvragen, een borgsom betalen, eventueel huurtoeslag aanvragen en gaat over van een hoge eigen bijdrage naar een lage eigen bijdrage. Die wisselingen gaan niet allemaal gelijktijdig en vaak wordt er achteraf verrekend, nabetaald of terugbetaald. Dan raken cliënten in financiële problemen.

De voorzitter van de cliëntenraad van Kwintes (zorgaanbieder waar de pilot werd uitgevoerd) geeft aan dat dit ook voorkomt als cliënten uitstromen naar een geheel zelfstandige woning. In sommige gevallen is er dan eigenlijk een overbruggingskrediet nodig omdat cliënten meestal niet de financiële reserves hebben om dit op te vangen.

Slachtoffers huiselijk geweld

Ook de betrokken ervaringsdeskundigen bij het regionale actieprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis is gevraagd naar hun ervaringen naar de inzet op (het voorkomen van) huiselijk geweld. Hierbij gaven zij terug dat er meer aandacht moeten komen voor de preventie van huiselijk geweld. Onder ander met de behandeling van trauma en door te praten met kinderen over wat normaal is. Verder vinden zij dat politie hen meer serieus moet nemen en hulpverleners hen niet onder druk moet zetten om hulp te accepteren onder dreiging van consequenties. Daarbij zouden zij meer aandacht moeten hebben voor geestelijk geweld en de impact van geweld op de veiligheid van een gezin. Alsmede voor een warme overdracht en passende opvolging van hulp. Tenslotte zien zij verbetermogelijkheden in de beeldvorming rondom Veilig Thuis zodat huiselijk geweld en kindermishandeling eerder gesignaleerd kan worden en slachtoffers zich eerder durven melden.

Gemeenten

In verschillende evaluatiebijeenkomsten zijn gemeenten (bestuurders, beleidsadviseurs en uitvoeringsdiensten) gevraagd naar hun ervaringen met de uitvoering van het beleidsplan Bescherming en Opvang. De verschillende programmalijnen zijn bij deze gesprekken aan de orde geweest. Aan de gemeenten is enerzijds gevraagd om terug te kijken. Anderzijds hebben we hen gevraagd naar aanbevelingen, ideeën en verbeterpunten voor de toekomst. Uit deze gesprekken is het volgende gekomen:

Uitvoeringsdiensten

- De uitvoeringsdiensten ervaren een prettige samenwerking en betrokkenheid rondom activiteiten binnen bescherming en opvang.

- De uitvoeringsdiensten ervaren dat de acties die vanuit het beleidsplan Bescherming & Opvang zijn uitgevoerd, verbeteringen voor inwoners opleveren. Vooral de 24/7 bereik- en beschikbaarheid, steunpunten in de wijk en het programma Huisvesting Maatschappelijke Doelgroepen dragen volgens hen bij aan het (langer) zelfstandig (blijven) wonen van kwetsbare inwoners.
- De verwijsindex is in de basis goed, maar moet doorontwikkeld en ingebed worden:
- Nieuw aanbod is niet altijd goed bij de uitvoeringsdiensten bekend. Denk aan nieuwe verslavingsplekken bij het Leger des Heils of de voorrangsmogelijkheden die jongeren hebben op de sociale woningmarkt. Aan informatievoorziening hieromheen moet meer worden gedaan.
- De uitvoeringsdiensten zouden graag meer inzicht en grip willen hebben op het wachtlijstbeheer van Beschermd Wonen;
- De uitvoeringsdiensten ervaren een gebrek aan grip op (overlastgevende) zorgmijders die veelal kampen met chronische GGZ en verslavingsproblematiek. De uitvoeringsdiensten zien hierbij kansen in een (nauwere) samenwerking met partners uit het veiligheidsdomein en beter afgestemde (crisis)zorg en ondersteuning.
- Uitvoeringsdiensten hebben zorgen over of er voldoende passende hulp is. Denk aan: (ongeplande) ondersteuning buiten kantoortijden, opvangplaatsen en betaalbare huisvesting. In het bijzonder voor jongeren en gezinnen.
- De samenwerking tussen woningcorporatie(s), zorgaanbieders en gemeente(n) kan worden verbeterd/versterkt.
- Er is behoefte aan deskundigheidsbevordering bij consultants op het gebied van onder andere licht verstandelijke beperking en ggz aandoeningen.

Beleid en bestuur

- De lokale beleidsadviseurs voor Bescherming & Opvang ervaren de samenwerking rondom Bescherming en Opvang als nuttig en prettig. Zij vinden dat de samenwerking op dit vlak versterkt en gecontinueerd moet worden.
- Zij zijn erg te spreken over de resultaten voor kwetsbare inwoners die met het beleidsplan Bescherming & Opvang zijn geboekt.
- Om de ambulantisering te laten slagen is echter meer duidelijkheid over de grens, afstemming en verbinding nodig tussen regionaal en lokaal beleid(suitvoering) inclusief de financiën. In het bijzonder als het gaat om het herstelnetwerk, de instroom van Beschermd Wonen en de initiatieven uit het Versnellingsplan. Men wil graag meer duidelijkheid over wat regionaal en wat lokaal gedaan en bekostigd moet worden. Men wil hier wel gezamenlijk in optrekken.
- Gemeenten verwachten ook dat met de openstelling van de Wet Langdurige per 2021 nog steeds cliënten onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten zullen blijven vallen die langdurig beschermd (thuis) wonen nodig zullen hebben.
- Verder zetten niet alle gemeenten voldoende in op signalering, preventie en ambulantisering. Dit wegens gebrek aan capaciteit en middelen. Versterkte regionale samenwerking zou hierbij uitkomst bieden voor inwoners die te maken hebben (gehad) met (dreigende) dakloosheid, geweld of (ernstige) psychische problematiek. Zeker als het gaat om preventieve voorzieningen die qua volume door individuele gemeenten niet of lastig gerealiseerd kunnen worden, waaronder de crisiskaart, herstelactiviteiten en ondersteuning van mantelzorgers van inwoners met een GGZ of verslaving achtergrond.
- Beleidsadviseurs zien kansen voor betere ondersteuning, zorg en overlastbestrijding met een betere samenwerking tussen het sociaal en veiligheidsdomein. Onder andere met het voeren van gezamenlijk beleid hierop en het behandelen van complexe zorgcasuïstiek in het Zorg- en Veiligheidshuis. Ook als er (tijdelijk) geen sprake is van een strafrechtcomponent.
- Tenslotte is er behoefte aan meer kwantitatieve sturing/monitoring op de behaalde resultaten/ontwikkelingen.

Gemeentelijke financieel adviseurs

- De financieel adviseurs van de Regio en gemeenten adviseren om de financieringssystematiek (i.r.t. de doordecentralisatie en het objectieve verdeelmodel BW ingaande 2022) mee te nemen in het nieuwe beleidsplan.
- Zij adviseren ook om terughoudend te zijn met het uitgeven van middelen gezien de onzekerheden in de landelijke budgetten en ter voorkoming van negatieve beeldvorming. Deze beeldvorming zou dan betrekking hebben op het ogenschijnlijk hebben van veel structurele budgetruimte binnen de begroting B&O daar waar gemeenten kampen met tekorten in de lokale begrotingen.

Tenslotte adviseren zij dat graag blijven werken met een bestemmingsreserve om zo tijdig kwetsbare inwoners aanvullend te ondersteunen. Wel nemen zij het advies van de Regio over om de hoogte van de bestemmingsreserve voor 2021 en verder pas te bepalen zodra er duidelijkheid is over de werkelijke uitname als gevolg van de opstelling van de Wet langdurige zorg voor inwoners met een langdurige psychiatrische aandoening. De verwachting is dat dit medio oktober 2020 duidelijk zal zijn.

Aanbieders

In verschillende evaluatiebijeenkomsten zijn aanbieders die hulp bieden aan kwetsbare inwoners gevraagd naar hun ervaringen met de uitvoering van het beleidsplan Bescherming en Opvang. De verschillende programmalijnen zijn bij deze gesprekken aan de orde geweest. Aan partijen is enerzijds gevraagd om terug te blikken. Anderzijds hebben we organisaties gevraagd om aanbevelingen, ideeën en verbeterpunten mee te geven voor de toekomst. Uit deze gesprekken is het volgende gekomen:

Aanbieders die ambulante hulp bieden

- De samenwerking op uitvoerend niveau verloopt over het algemeen goed. Met name de samenwerking tussen de FACT-teams en de Wmo consultants verloopt goed. Ook wordt de samenwerking rondom personen met verward gedrag zeer gewaardeerd.
- Aanbieders hebben weinig gezien van de campagnes die zijn uitgevoerd rondom personen met verward gedrag en mensenhandel. Zijn de campagnes wel effectief, vragen zij zich af? Tegelijkertijd geven aanbieders aan dat ouderenmishandeling in de communicatie een sterkere nadruk mag krijgen.
- Aanbieders ervaren veel personele wisselingen bij gemeenten. Dit vergemakkelijkt de samenwerking niet omdat hiermee kennis en vaste aanspreekpunten verloren gaan.
- Aanbieders ervaren dat verschillende consultants verschillend omgaan met de inzet van regelingen. Aanbieders willen graag dat er meer wordt gedaan aan eenduidig beleid en vooral een eenduidige uitvoering daarvan. Verschillend beleid en een verschillende toepassing kan leidt tot onnodig extra afstemming en administratieve lastendruk.
- Het armoede- en schuldenbeleid moet meer worden gekoppeld aan beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Nu is zorg en geld te veel van elkaar gescheiden, terwijl geldgebrek enorm veel invloed heeft op het ontstaan van een zorgvraag.
- De procedures rondom Huren onder Voorwaarden worden als bureaucratisch en ingewikkeld ervaren. Aanbieders vragen gemeenten de regeling te versimpelen.
- Er mag meer aandacht komen voor mantelzorgers van inwoners met een GGZ of verslaving achtergrond. Nu ligt de focus te veel op alleen cliënten zelf. Er wordt – mede door het langer thuis wonen door cliënten en door de personeelstekorten in de zorg- een steeds groter beroep gedaan op mantelzorgers.
- Er mag meer creatief worden gekeken naar de ambulantiseringsopgave. De alternatieven mogen meer out of the box zijn. Zo mogen er meer creatieve oplossingen als containerwoningen worden ingezet om de druk op beschermd wonen te verlichten.
- De aanbieders zijn trots op de beschikbaarheid van de Jongerenopvang. Het feit dat het er is, zonder (al te) lange wachttijden en met een functionerend outreachend team. Ook de 24/7 toezichtvoorziening wordt als waardevolle toevoeging aan de regionale infrastructuur gezien.
- Aanbieders ervaren dat veelal lage BW worden afgegeven, terwijl de doelgroep juist verzwaard wordt. Daarnaast hebben aanbieders behoefte aan meer ruimte om te doen wat nodig is. Zij ervaren de beschikkingen als te afgebakend.
- Voor een klein groepje zeer zorgmijdende en overlastgevende daklozen zou een sociaal pension moeten komen, waar beheersing en zorgtoeleiding voorop staan.
- Het feit dat er binnen een BW-pakket geen behandel- component zit maakt samen optrekken tussen aanbieders (gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen) moeilijk.
- De samenwerking met Inkoop en Contractbeheer wordt als prettig ervaren.
- De samenwerking met het Zorg en Veiligheidshuis wordt aangeduid als iets waar partijen trots op zijn.

Aanbieders die hulp met een verblijfscomponent (beschermd wonen, daklozen /vrouwen/ jongerenopvang)

- Aanbieders zijn positief over de nieuwe werkwijze waarmee gemeenten en woningcorporaties huisuitzettingen proberen te voorkomen. Ze zijn daar ook steeds succesvoller in.

- Ook zijn aanbieders zeer positief over het bestaan van de jongerenopvang. De samenwerking met Veilig Thuis wordt als prettig ervaren.
- Er wordt veel gedaan aan het ontwikkelen van begeleiding en activiteiten in de wijken. Aanbieders weten vaak niet wat er allemaal is. Hier zien zij graag regionale communicatie over.
- Soms duurt het veel te lang voordat beschikkingen worden afgegeven. Dit wachten is soms een punt van irritatie bij aanbieders. Beschikkingen moeten sneller worden afgegeven. Ook moeten beschikkingen ruimer worden geformuleerd. Nu ervaren aanbieders niet voldoende ruimte om te doen wat nodig is.
- Aanbieders ervaren dat zij te veel risicodragend zijn bij huren onder voorwaarden. Dit risico mag meer worden gedeeld met gemeenten en woningcorporaties.
- Aanbieders zijn zeer te spreken over de beschikbaarheid van 24 uren begeleiding en toezicht in de Gooi en Vechtstreek. Het werkt goed en wordt steeds belangrijker.
- Aanbieders vinden dat zij elkaar meer op basis van elkaars expertise moeten inzetten. Nu doet iedereen zijn stukje en wordt er weinig afgestemd en samengewerkt.
- In de overeenkomst maatschappelijke ondersteuning moet het onderscheid tussen begeleiding en dagbesteding scherper worden gemaakt.
- De ambities rondom ambulantisering moeten wel realistisch en haalbaar zijn. Hebben we wel voldoende alternatieven om inwoners (weer) zelfstandig te laten wonen? Leer van het verleden (sluiten verzorgingshuizen, transitie AWBZ naar Wmo en straks weer deels naar Wlz). Niet iedereen verplicht de wijken in. Aanbieders denken dat gemeenten in de Gooi en Vechtstreek met het versnellingsplan het juiste doet. Ook qua fasering en haalbaarheid.
- Tegelijkertijd werd gepleit voor het radicaal in één klap alle MO en BW voorzieningen om te zetten naar huren met begeleiding. Mits er voldoende woningen beschikbaar worden gesteld en er voldoende ambulante begeleiding is.
- Bij de ambulantisering moet meer aandacht worden gegeven aan de ambulantisering an sich. Ook de maatschappelijke opgave van acceptatie en ondersteuning van inwoners die in wijken komen te wonen moet stevig aandacht krijgen.
- Aanbieders vinden het beleid rondom bescherming en opvang goed. Blijf doet doen en ontwikkel door. Neem de tijd voor een zorgvuldige inbedding. We zetten de juiste stappen.
- De aanbieders zijn te spreken over de openheid van de Regio en ervaren partnerschap. Er is altijd ruimte voor dialoog. De ervaring is dat problemen en goede ideeën serieus worden genomen en er hieromheen goed wordt samengewerkt.
- De aandacht binnen het Zorg en Veiligheidshuis is nog teveel gericht op Veiligheid en te weinig op zorg.

Partners

Zorg & Veiligheidshuis

- De verbinding tussen zorg en veiligheid is niet altijd vanzelfsprekend, waardoor verbeterlagen hierin nog mogelijk en nodig zijn. Zowel op lokaal als regionaal niveau en ter voorkoming van de escalatie van complexe zorgcasuïstiek naar strafcasuïstiek.
- Er is weinig gezamenlijk beleid op het snijvlak van zorg én veiligheid. Er is winst te behalen op thema's als nazorg ex-gedetineerden, radicalisering, mensenhandel en huiselijk geweld.

Politie

- Afgezien van soms lange wachttijden ter plaatse, is de politie erg tevreden over de pilot passend vervoer, waarbij de GGZ Vervoersdienst wordt ingezet voor het vervoer van mensen die hulp nodig hebben, maar die geen strafbaar feit hebben gepleegd.
- Het aantal insluitingen van mensen die geen strafbaar feit hebben gepleegd, is de laatste jaren drastisch gedaald door heldere afspraken met partners en duidelijke instructies aan agenten.
- Over de regionale en lokale samenwerking is de politie tevreden. Om ervoor te zorgen dat kwetsbare mensen sneller en beter worden geholpen blijft de politie een signalerende rol houden en moet zij ook haar niet acute zorgmeldingen kunnen doen. Omdat de politie een melder is die veel niet acute zorgmeldingen doet, bovenregionaal en 24/7 werkt, ziet de politie grote meerwaarde in een regionaal meldpunt om haar niet acute zorgmeldingen naartoe te kunnen sturen. Hiermee kan gemeente overstijgende, of structurele casuïstiek eerder worden gesignaleerd.
- Bij het acteren op domein-overstijgende casuïstiek en onderwerpen ziet de politie meerwaarde in de regierol van de gemeente op alle niveaus.

- De afgestemde crisisfunctie zou moeten worden doorontwikkeld. Zeker voor mensen die onder invloed zijn van alcohol of drugs. In de praktijk ervaart de politie nog te vaak dat zij na kantoortijd met cliënten blijven zitten omdat de GGZ en de verslavingszorg naar elkaar blijven wijzen.

Taskforce Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

- De taskforce ziet dat huiselijk geweld een groot probleem is en dat met de invoering van de vernieuwde meldcode het aantal meldingen flink is toegenomen. Dat vraagt om blijvende aandacht. Daarom is de taskforce blij met het regionaal actieprogramma Geweld hoort nergens thuis.
- De taskforce vindt dat we meer moeten doen om de effectiviteit van onze werkwijze te meten.
- De taskforce vindt het belangrijk dat we situaties van huiselijk geweld, ouderenmishandeling en kindermishandeling eerder en beter in beeld krijgen, slachtoffers zich durven uitspreken en dat de omgeving van het slachtoffer signalen herkent en dat men vervolgens weet wat te doen. De taskforce wil het netwerk van inhoudelijk aandachtfunctionarissen huiselijk geweld verder doorontwikkelen. De taskforce wil dat overal multidisciplinair, systeemgericht en intersectoraal wordt gewerkt. De pilot MDA++ geeft hieraan vorm.
- De taskforce ziet dat slachtoffers en plegers van huiselijk geweld bovengemiddeld vaak met trauma's kampen; een van de verklaringen voor het van generatie van generatie overdragen van huiselijk geweld. Zij willen dat hier meer aandacht voor komt en dat slachtoffers en plegers een traumascreening wordt geboden met een daarop aansluitend behandelaanbod.
- De taskforce vindt dat de pleger-aanpak versterkt moet worden.
- De taskforce wil dat scholen sneller informeert worden na geweldsincidenten thuis. Op deze manier kunnen kinderen beter worden opgevangen en wordt sociale steun geboden, zodat hun veerkracht wordt versterkt.
- De taskforce vindt het goed dat er meer aandacht is voor complexe scheidingen.
- De taskforce vindt het goed dat er meer aandacht is voor ouderenmishandeling oa door een lokale alliantie financieel veilig ouder worden.

Woningcorporaties

- Het programma Huisvesting Maatschappelijke Doelgroepen begint zijn vruchten af te werpen. Het werkt beter en geeft tevens inzicht in de routing en het eigenaarschap (wie doet wat en is waar verantwoordelijk voor).
- De samenwerking op uitvoerend niveau tussen woningcorporaties en gemeentelijke uitvoeringsdiensten verloopt steeds beter. Alsmede de samenwerking tussen woningcorporaties en de lokale PGA, het regionale Zorg en Veiligheidshuis, politie en betrokken zorgaanbieders. De Wet op de privacy (AVG) werkt hierin wel beperkend. Voorbeeld: wanneer de politie meer uit zou mogen wisselen met woningcorporaties (bij ernstige overlast door huurders), zouden woningcorporaties daarmee geholpen zijn in rechtszaken tegen huurders.
- De 24/7 bereik- en beschikbaarheidsdienst wordt gezien als meerwaarde voor het zelfstandig laten wonen van kwetsbare inwoners.
- Er is behoefte aan meer type Keerpunt Zuid (Hilversum) oplossingen, ook in andere gemeenten. Bij voorbeeld voor mensen die wel zelfstandig willen wonen maar niet in een reguliere woning en of wijk passen.
- De bevordering van de uitstroom vanuit de Maatschappelijke Opvang en het Beschermd Wonen middels de nieuwe urgentieregeling werkt goed.
- De sociale cohesie in wijken en of appartementencomplexen met veel kwetsbare huurders is geen vanzelfsprekendheid. Daarbij zijn er steeds minder bewonerscommissies. Onderling contact tussen burens en het gebrek aan tegenwicht is een zorgpunt en hierover heeft ook branchevereniging Aedes een signaal afgegeven.

Koepelorganisatie Ghogho namens huisartsen

- Complimenten voor veelomvattend beleidsplan en haar resultaten
- Huisartsen denken dat er nog veel winst valt te behalen op het gebied van inclusie, preventie en vroegsignalering
- Daarnaast hebben zij het idee soms niet voldoende op de hoogte te zijn van het beschikbare aanbod en werkafspraken, bijvoorbeeld als het gaat om de 24/7, verwijzindex risicojongeren en preventief aanbod. Zij willen hier graag meer op investeren en over geïnformeerd worden.

Zorgverzekeraar Zilverenkruis

- De Regio G&V slaagt er volgens de zorgverzekeraar in om de verschillende vraagstukken in samenhang te benaderen en daarbij evenwichtig beleid te voeren. Naast aandacht voor bijvoorbeeld veiligheid en verwarde personen ook aandacht voor stigma.
- Het zoeken naar samenhang op acute functies was niet alleen een goed idee maar is ook goed uitgewerkt. De vele overleggen betalen zich uit in toegenomen begrip voor- en vertrouwen tussen betrokken partijen. De regio functie is door de Regio goed ingevuld, maar vraagt blijvend onderhoud en verdieping.
- Nu de samenhang op acute functies er is moet er gewerkt worden aan het terugdringen van de oorzaken van deze crisissen en meer nadruk worden gelegd op gewoon leven met een daginvulling, inkomen en sociale contacten.
- Aandacht voor preventie, een inclusieve samenleving, sociale relaties en (arbeids)participatie, een herstelacademie (geen dagbesteding) hebben de afgelopen periode minder de aandacht gehad dan wel de resultaten blijven hier achter. Meer inzet hierop is nodig.

Regio Gooi en Vechtstreek

GGD

- Voor de doeltreffendheid zou het aantal campagnes richting inwoners moeten worden terug gebracht door bewuster keuzes te maken voor thema's en verbindingen te leggen met aanpalende landelijke, regionale en lokale campagnes. Daarbij zou meer gezocht moeten worden naar alternatieven voor campagnes.
- Tenslotte zou de GGD meer lokaal kunnen adviseren en (beperkt) faciliteren van de preventieve inzet voor kwetsbare inwoners.

Veilig Thuis

- Veilig thuis ziet dat veel in gang is gezet, zoals publiekscampagnes, aansluiting bij preventief aanbod, samenwerkingsafspraken met de gemeenten en in het gedwongen kader, versterkte procesregie, het Overleg Veilig Verder, voorlichting over werken met de meldcode, de aansluiting bij het Centrum Seksueel Geweld, start aanpak mensenhandel en de start pilot MDA++.
- Veilig thuis verwacht met de komst van de verbeterde meldcode en de radarfunctie een nauwere samenwerking met de uitvoeringsdiensten. Ook het nieuwe (landelijke) kwaliteitskader werken aan veiligheid voor lokale teams²² zal hieraan bijdragen.
- Veilig thuis vindt dat de aansluiting tussen zorg en veiligheid verbeterd kan worden. Zij verwachten dat de implementatie van het actieoverleg tussen Veilig Thuis, politie en OM hieraan zal bijdragen net als de ontwikkelingen rondom de laagdrempelige inzet van forensische medische expertise bij kindermishandeling.
- Veilig thuis ziet dat er veel groepen zijn bereikt met de voorlichtingsbijeenkomsten maar ziet ook dat sommige beroepsgroepen beter kunnen melden. In 2020 zullen hier weer inspanningen op verricht worden zoals de Meldcodetour.²³
- Veilig thuis ziet dat ouderenmishandeling een onderbelicht thema is.
- Veilig thuis vindt dat de verbinding met onderwijs beter kan.

²² <https://www.huiselijkgeweld.nl/publicaties/publicaties/2019/11/21/kwaliteitskader-werken-aan-veiligheid-voor-lokale-wijkteams>

²³ <https://www.meldcodetour.nl/>

5. Een Twitterverslag

Jan Dakloos @JDakloos · 4 dec. 2019
NPOradio 1, radiofragment van de nationale ombudsman over het groeiend aantal daklozen en de **brandbrief** aan @MinPres

Ombudsmannen sl...
Na de vier grote st...
het groeiende aant...
nporadio1.nl

Vrouwenopvang @Vrouwenopvang
Ombudsman: vrouwenopvang kan nog altijd beter
nos.nl/l/t/2284512 via @NOS

Brigitte @briggvandenbergh
We zijn gestart! Startbijeenkomst MDA++ pilot bij @ZVHGV onder bezielende leiding van Sander Egas @RegioGV en collega's van Civil Care! Nodig? Partners met ambitie! Check [#gewelddhoortnegensthus](#) [#samensterk](#) [#zorgveiligheid](#) [#wijslaandiebrugsamen](#)

10 · 19:14 - 5 mrt. 2019

Regio Gooi en Vechtstreek @RegioGV
Jongeren krijgen een eigen opvang #RegioGV#Kwintes
twitter.com/harro_koeleman...

Harro Koeleman @harro_koeleman
5 november start Kwintes samen met leger des Heils een Crisisopvang voor jongeren gekoppeld aan een outreachend jongeren team. Zij gaan op zoek naar de zgn bankhoppers in samenwerking met welzijnswerk, politie, scholen enz. Wordt onderdeel van de Maatschappelijke Opvang Hilversum twitter.com/Zwerfjongeren/...

Regio Gooi en Vechtstreek @RegioGV
#OpenJeOgen geopend door Herman Bolhaar, nat. rapporteur mensenhandel, Ina Hut @CoMensha en @pieterbroertjes @GemeenteHsum. Tentoonstelling die gezicht geeft aan #mensenhandel. Na 2 wkn reist de tentoonstelling door naar andere gemeenten @RegioGV

6 · 15:00 - 18 okt. 2019

Regio Gooi en Vechtstreek @RegioGV
"Succesvolle implementatie van 24/7 begeleiding thuis op maat"
Over de in 2017 gestarte pilot voor 24/7 bereikbaarheid & beschikbaarheid voor mensen die zelfstandig begeleid wonen zorgwelzijn.nl/blog/succesvol... via @zorgenwelzijn

Blog: Succesvolle implementatie van 24/7 b...
In 2017 is in de Regio Gooi & Vechtstreek een succesvolle pilot gestart voor 24/7 bereikbaarheid & beschikbaarheid. Het doel van de pilot was het zorgwe...

4 · 09:25 - 25 jun. 2019

Regio Gooi en Vechtstreek @RegioGV
Convenant huisvesting maatschappelijke doelgroepen getekend door gemeenten, corporaties en zorgaanbieders. [is.gd/eT8CkJ](#)

4 - May 23, 2019

DGE De Gooi- en Eemlander @gooieneemlander · 23 jul. 2019
Illegale prostitutie en uitgebuide pa; ja, **mensenhandel** bestaat ook in het Gooi dlvr.it/R8wx5b

1

Ahmet Turkmen @Ahmet_Turkmen
Trots op alle kanjers die de afgelopen 12 weken met ons de reis hebben gemaakt om zich te oriënteren op het Werken met eigen ervaring. Wat heeft het #Herstelnetwerk @RegioGV een mazzel dat er zoveel krachtige en moedige mensen vol passie en inzet ruimte willen maken voor herstel

11 · 10:17 - 30 mrt. 2019

Huren Onder Voorwaarden blijkt succesvol in onze regio. @ericvanderwant @MarianneVerhage @gooieneemlander

Experiment 'Huren onder voorwaarden' in Gooi en Vechtstreek krijgt een vervolg

'Jij kunt ook een dakloze worden'

6 · 7:17 AM - Feb 1, 2019

Regio Gooi en Vechtstreek @RegioGV
Om meer aandacht te vragen voor mensen met verward gedrag en inwoners te informeren start vandaag de campagne Kijk jij om of kijk je weg. tinyurl.com/yxchuj5e

20 · 16:18 - 25 feb. 2019

Regio Gooi en Vechtstreek @RegioGV
Voor alles een eerste keer: professionals oefenen met de verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling én het nieuwe afwegingskader: slachtoffers beter en eerder in beeld, snellere hulp, veiligheid beter gemonitord. @VeiligThuisGV

6 · 08:22 - 25 sep. 2018

NU.nl @NUUnl · 4 sep. 2019

Politie rukt steeds vaker uit voor meldingen verwarde personen:

Politie rukt steeds vaker uit voor meldingen verwarde personen: 3 procent zelfde pe...

T.S.I. Proost @Tjolina_Proost

pilot #passendvervoer voor personen met #verward gedrag loopt nu ook in de regio Gooi en Vechtstreek bit.ly/2ND4U6V twitter.com/RegioGV/status...

Regio Gooi en Vechtstreek @RegioGV
Ook in Gooi en Vechtstreek loopt deze pilot bit.ly/2ND4U6V twitter.com/GGZCentraal/st...

3 08:37 - 12 sep. 2018

Janny Bakker @jannybakker

Raadscommissie Huizen stemt in met beleidsplan bescherming en opvang. Trots op de goede regionale samenwerking!

9 21:15 - 12 sep. 2017 · Huizen, Nederland

Blijf Groep @BlijfGroep

Vandaag de feestelijke opening van het Oranje Huis Flevoland - Gooi en Vechtstreek. Niet geheim, wel veilig! #oranjehuis @almere @regioGV

Regio Gooi en Vechtstreek @RegioGV

Mensen met een psychische aandoening aan een baan helpen; het kan met de juiste begeleiding. UWV, GGZ centraal en gemeenten zetten vandaag hun handtekening, @RegioGV, @ericvanderwant, gooieenemlander.nl/gooi-vechtstre...

Marianne Verhage @MarianneVerhage

Wat een goede bijeenkomst. Mooi om met zoveel partners samen de Regionale Taskforce Huiselijk Geweld en Kindermishandeling starten! Hoopvol! twitter.com/jong_taskforce

Jongerentaskforce @Jong_Taskforce

Vandaag op de kick off bijeenkomst van de Regionale taskforce huiselijk geweld en kindermishandeling weer ons #koffertje overhandigd. Deze keer aan wethouder en voorzitter van de taskforce @MarianneVerhage #verbindvoorhetkind #weektegenkindermishandeling

6 23:07 - 24 nov. 2017

PvdA Hilversum @PvdAHilversum · 16 jan. 2019

Een ex-deelnemer van DAC-WESPP vertelt over haar teleurstelling dat er nog steeds géén voorzieningen zijn gevonden om sommige van deze mensen passende dagbesteding aan te bieden. De PvdA stelt samen met @SPHilversum, @CU_Hilversum en @CDAHilversum vragen aan de wethouder.

Janny Bakker @jannybakker

Vandaag in den Haag input geleverd voor de "meerjarenagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang" waar staatssecretaris @PaulBlokhuys mee aan de slag wil. Ik ben eigenlijk best trots op hoe we dit in onze regio Gooi en Vechtstreek hebben georganiseerd.

4 5:37 PM - Mar 19, 2018

Harro Koeleman @harro_koeleman

Maatschappelijke Opvang Gooi & Vechtstreek start met verpleegkundige spreekuren voor dak- en thuislozen. Na onderzoek straatdokter Ivo van Laere meer aandacht voor medische zaken. Mogelijk gemaakt door regio Gooi & Vechtstreek, GGD,terGooi ziekenhuis en Kwintes.

De Gooi- en Eemlander @gooieenemlander · 29 mrt.

Daklozen tijdelijk naar Amrâth Hotel Hilversum om zo corona-uitbraak te voorkomen: 'Cliënten zijn zorgvuldig geselecteerd, gedragen zich netjes, maken geen rommel' dlv.r.it/RSnRw1

11 25

Regio Gooi en Vechtstreek @RegioGV

De regionale foto-expositie #ZIE is geopend in @GemeenteWeesp door bestuurders @mwhoelscher en Maarten Miner en initiatiefneemster @judithkeessen. Nu rondleiding langs de indrukwekkende foto's door @judithkeessen

4 16:01 - 11 sep. 2018

6. Richting Beleidsplan Bescherming en Opvang 2021

Op basis van de ontwikkelingen op het terrein van Bescherming & Opvang en evaluatiepunten die inwoners, gemeenten én partners ons hebben meegegeven, wordt geadviseerd om voor het nieuwe beleidsplan van de volgende richting uit te gaan:

1. Ga door op de ingezette programmalijnen en ontwikkel deze door als het gaat om;
 - a. de sluitende (crisis)aanpak
 - b. beschermd en veilig thuis wonen
 - c. preventie, herstel & vroegsignalering
 - d. beschermde woon- en opvangplekken.
2. Maak het onderscheid tussen reguliere onderwerpen en speerpunten.
3. Ga voor de reguliere onderwerpen uit van de volgende thema's:
 - a. Een sluitende aanpak rondom kwetsbare inwoners
 - b. Voldoende opvang en beschermd wonen plekken
 - c. Voldoende passende ambulante hulp en begeleiding
 - d. Een adequate aanpak van huiselijk geweld, kinder- en ouderenmishandeling
 - e. Voldoende en adequate preventie, herstel en vroegsignalering
 - f. Een effectieve aanpak van uitbuiting en mensenhandel
 - g. De juiste randvoorwaarden voor de uitvoering van de wet verplichte ggz
 - h. De uitvoering van MDA++
 - i. De doorontwikkeling van Veilig Thuis
 - j. De doorontwikkeling van het Zorg- en Veiligheidshuis
 - k. Een versimpelde en eenduidige crisisfunctie
 - l. Adequate en voldoende passende huisvesting voor maatschappelijke doelgroepen
4. Maak hierbij de ambulantiseringsopgave beschermd wonen HET speerpunt voor de komende beleidsperiode. Dit conform de prioritering van gemeenteraden binnen de Regionale Samenwerkingsagenda. Zet hierbij in op beschermd thuis wonen van kwetsbare inwoners en de maatschappelijke acceptatie hiervan. Zorg daarnaast voor voldoende passende ondersteuning, vroegsignalering, preventie en herstel. Beperk daarbij de instroom voor Beschermd Wonen en breidt het aanbod aan Beschermd Wonen in principe niet verder uit.
5. Zorg voor een betere verbinding tussen de domeinen zorg en veiligheid door:
 - a. Beleid op het snijvlak van zorg en veiligheid op te nemen in het beleidsplan bescherming en opvang. Het gaat hierbij in het bijzonder om mensenhandel, de re-integratie van ex- gedetineerden, verward gedrag en huiselijk geweld.
 - b. De ambtelijke samenwerking op het snijvlak van zorg en veiligheid steviger vorm te geven.
 - c. Een governance uit te werken op basis waarvan op bestuurlijk niveau wordt gestuurd op vraagstukken op het snijvlak van zorg en veiligheid.
6. Maak concrete en hardere kwantitatieve afspraken over hoeveel sociale huurwoningen, plaatsen voor beschermd wonen en alternatieve woonvormen gemeenten realiseren. Stuur hier gezamenlijk op binnen het portefeuillehoudersoverleg sociaal domein.
7. Maak duidelijke afspraken over onderlinge solidariteit. Het gaat hierbij in ieder geval om solidariteit ten aanzien van het toewijzen van sociale huurwoningen voor maatschappelijke doelgroepen, het realiseren van beschermd wonen binnen een gemeente (met alle aanpalende kosten van dien). Zoals uitkeringskosten en begeleidingskosten) en het bijdragen aan de gezamenlijke ambulantiseringsopgave van gemeenten.
8. Geeft 'herstel' een stevige positie in het plan, maak de uitvoering van de gedachte van herstel concreter en zorg voor duidelijke handvaten voor de uitvoering hierover.
9. Leg in het beleidsplan een grotere verbinding met het beleid rondom inkomen, armoede, schuldhulpverlening, onderwijs en werk. Vooral als het gaat om beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
10. Schenk meer aandacht aan ouderenmishandeling en naasten van inwoners die te maken hebben (gehad) met (dreigende) dakloosheid, geweld en/of (ernstige) psychische aandoeningen.
11. Neem het beleid rondom de aanpak van uitbuiting en mensenhandel op in het nieuwe beleidsplan
12. Evalueer de aanpak Huisvesting Maatschappelijke Doelgroepen en breng waar mogelijk een versimpeling aan in de werkwijze/processen.
13. Breng focus aan in het aantal bewustwordingscampagnes en zet in op alternatieven.
14. Maak een duidelijke afbakening van de scope van het plan en zorg voor zo min als mogelijk dubbelingen met lokale plannen. Breng ook een duidelijk onderscheid aan tussen activiteiten die gemeenten gezamenlijk en die gemeenten lokaal uitvoeren en financieren. Kijk hierbij naar of het onderscheid gemaakt kan worden tussen gezamenlijke aspecten waar gemeenten samen één lijn in trekken en aspecten waar lokaal maatwerk mogelijk is.

Bijlage 1: interviews met inwoners Evaluatie B&O

Interviews inwoners Evaluatie Beleid Bescherming en Opvang

December 2019 en januari 2020

Kim

Over Kim's psychische problematiek

Kim is 38 jaar en woont alleen. Ze heeft altijd zelfstandig gewoond. Zij heeft vanaf haar jeugd al psychiatrische behandelingen gehad en is ook opgenomen geweest. Ze heeft in de loop der tijd verschillende diagnose gekregen. Het is moeilijk dat iedere psychiater zijn eigen opinie over haar en haar ziekte geeft. Hierdoor raakt zij in verwarring over waar ze staat, wie ze is en wat haar problematiek is. In de opinie van haar laatste psychiater heeft zij trekken van borderline en en trekken van narcisme. Ook heeft zij last van post traumatisch stresssyndroom door traumatische ervaringen op jonge leeftijd.

Zij krijgt nu medicatie tegen angst en paniek. Kim heeft de neiging zich te isoleren.. Het is moeilijk voor haar om naar buiten te gaan. Met de bus of trein lukt niet. Ze heeft daarom ook een Wmo taxi pas. Ze heeft vanaf haar 18e een WAJONG uitkering.

Herstelcursussen

Eind 2018 ging Kim opnieuw in behandeling bij de GGZ. Toen werd ze verwezen naar ervaringsdeskundige herstelwerkers die naast de traditionele behandeling hersteltrainingen en begeleiding aanboden. "Ik voelde me een beetje alsof ik afgescheept werd. Ik was er totaal niet bekend mee. Maar toen ik cursussen ging doen, dacht ik: "Wauw, dit is eigenlijk nog beter dan met een psychiater praten."

"Psychiaters, het klinkt een beetje bot, praten uit een boekje. Ze weten niet hoe het voelt. Het is niet zo dat herstelwerkers wél alle antwoorden hebben maar zij weten wel hoe het voelt. De een heeft last van dit en de ander van dat, maar toch voel je elkaar en snap je elkaar in hoe vervelend het is als je geestelijke problemen hebt. Het is fijn om eens iemand te hebben aan wie je niet uit hoeft te leggen dat het even niet gaat. Dat dat geaccepteerd wordt en dat dat er mag zijn.

Je zit niet met lotgenoten en dan een professional aan het hoofd die het gaat vertellen. Herstelwerkers doen het anders. Zij zoeken ook zelf naar de beste versie van hen zelf. De leraar wordt zo onderdeel van de groep. Het voelt samen, je voelt dat je er echt niet alleen voor staat."

"Ik heb vaak het gevoel gehad bij psychiaters dat ze me niet begrijpen. Er is geen echte connectie. Alsof een blinde met een dove zit te praten. Zij zien ook alleen maar 'een borderliner' maar ik ben Kim.... met Borderline. Zij vullen alles in wat ze weten van borderline maar ik ben een persoon en vecht er voor om als een persoon gezien te worden en niet alleen als een borderliner.

Ik krijg bijvoorbeeld al jaren dezelfde medicatie. Soms heb ik doodgedachten maar dat betekent niet dat ik dat dood wil of iets ga doen. Toen vroeg ik of ik mijn medicatie per 3 maanden mocht in plaats van per maand. Niet om een suïcidepoging te doen maar omdat ik niet elke maand weer een herhaalrecept wil moeten te regelen. En dan zie je die twijfel. Dan denk ik: schat nou eens in of iemand er wel of niet toe in staat is. Op zo'n moment voel ik me echt een patiënt. Niet Kim."

"Ik ben niet achterlijk. Ik snap dat ik bijvoorbeeld naar rechts moet maar soms lukt dat niet en dan ga ik naar links. Dat is mijn sabotage systeem. Het is heel moeilijk. Herstelwerkers kunnen soms tips geven over wat voor hen werkt. En ze geven de rust dat als het niet lukt dat dat er mag zijn en later kun je opnieuw proberen. Dat geeft ook de rust om dingen te verwerken en uit te zoeken."

Foto Voice en stigma's

"Ik heb de training Foto Voice gedaan. Dan ga je foto's maken van je stigma's en van je kwaliteiten." Ze laat een foto zien die ze zelf in de training heeft gemaakt: een enorme heg waar je nauwelijks over heen kan kijken. "Deze foto staat voor: isolatie, de drempel, angst voor de straat, angst voor de mens, angst voor het onbekende, angst voor mijn grens."

Kim valt stil. "Nooit in mijn leven heb ik een veilige haven gehad."

"Ik heb nu overgewicht en tatoeages. Als je hoort hoe mensen me daarop beoordelen. Eerder had ik daar heel veel moeite mee. Nu niet meer.

Op een gegeven moment was ik bijvoorbeeld alleen thuis op zaterdag. Ik had heel veel moeite om naar

buiten te gaan. Maar ik moest voer halen voor mijn katten want zondag waren de winkels dicht. Toen heb ik de hele dag met mezelf gevochten om naar buiten te gaan en boodschappen te gaan doen. Toen ik eindelijk buiten liep, kwam er een auto voorbij met twee jongens erin die riepen: "Blubber de blubber". Zij hadden niet door wat er met mij gebeurde en wat ze bij mij aanrichtten. Zij zijn het allang vergeten. Ik weet het nog, vijftien jaar later."

"Een ander voorbeeld is dat ik op een gegeven moment op vrijdag pijn in mijn nek had. In de loop van de dag werd het steeds erger. Aan het eind van de middag was het niet meer te harden en toen heb ik op de valreep toch nog de dokter gebeld. De assistente was afhoudend en zei toen dat ze wel even ging overleggen. Ze legde de hoorn neer en toen hoorde ik haar zeggen: 'Pfff... dat is die borderliner...' Dat komt binnen. Wat heeft dat te maken met dat ik ontzettende pijn had? Je wordt gelijk weggezet."

"Foto Voice helpt je om ook over je eigen stigma's na te denken. Dus niet alleen over wat er allemaal ooit over je gezegd is, maar ook over wat je eigenlijk zelf van jezelf denkt. En dan zie je dat je die stigma's naar binnen hebt gehaald. En dan ga je je ook zo gedragen: terughoudend, onzeker. Later hebben we alle stigma's en de dingen die we hadden meegemaakt en die we op papiertjes hadden geschreven met elkaar verbrand. Dat was heel heftig."

Ik heb ook foto's gemaakt met allerlei verschillende mensen qua uiterlijk. Kijk niet alleen naar de buitenkant. Beoordeel iemand daar niet op. Als je daar iemand op beoordeelt, zegt dat vooral iets over jouw innerlijk. Mijn motto is geworden: 'Don't judge a book by it's cover. Ik oordeel niet over een ander, ik blijf mijn eigen waarden trouw want het zegt niets over die persoon.

"Je krijgt een certificaat als je een cursus hebt afgerond. Dat voelt ook heel goed. Als je in je leven al heel vaak dingen niet af hebt kunnen maken door je geestelijke problemen en dan krijg je ineens een certificaat. Ik was gewoon geëmotioneerd dat ik de cursus had afgerond. Zo trots! Kijk wat ik heb bereikt. En dat ik aan mezelf werk. Dat is beter dan welke school dan ook."

"Ik haal uit zo'n hersteltraining/cursus meer dan uit gesprekken met een psychiater. Dit is veel belangrijker. Ik heb het gevoel dat ik er mag zijn. Ik richt me nu ook op mijn kwaliteiten. En dat geldt ook voor de anderen die er aan mee doen. Dit is voor iedereen die meedoet zo belangrijk. Ik ben jaren op zoek geweest naar zo iets. En nu voor het eerst heb ik cursussen die bij me binnen komen en waar mensen me begrijpen. Deze trainingen moeten blijven."

WRAP

"In deze training maak je een gereedschapskist voor als je geestelijk in een noodsituatie zit of komt. Wat ga ik nu doen om te zorgen dat het beter wordt? Wie schakel ik in? En wat ga ik doen? Je maakt een lijst van mensen die je kan betrekken. Je leert ook aanvoelen waar je grenzen liggen. Zodat je op tijd aan de bel trekt. Dat was een heel zware training. Dan moet je gaan leren waar je grens ligt en met je hele zelf aan de slag gaan. Je komt echt jezelf tegen. Maar wel op je eigen voorwaarden. Waar jij mee aan de slag wilt."

Herstelweek

"In de zomer ben ik bij de herstelweek geweest. Die week was er een hittegolf en het was bloedheet. Ik kwam op maandagochtend en de hele kamer zat vol mensen. En ik dacht jeetje wat druk... Maar uiteindelijk ben ik er elke dag geweest en ik heb het heerlijk gehad! Niks moet, alles mag. In de zorg wordt zo vaak voor je bepaalt: je moet dit, je moet dat. Bij mij stagneert het dan in mijn hoofd. Het gaat niet. Doordat ik in het verleden negatieve en traumatische dingen heb moeten ervaren, werkt dat bij mij. Ik blokkeer bij 'moeten.'"

Gemeente en Wmo

Kim heeft al jarenlang een Wmo taxipas. Toen ze vanuit Hilversum naar Bussum verhuisde, kreeg ze hem maar voor één jaar. Daarna moest die taxi pas verlengd worden. De indicaties gingen niet prettig en het was moeizaam om die taxi pas in de nieuwe gemeente opnieuw te krijgen. Het gesprek ging over de telefoon.

"Ik dacht: ga je beetje moeilijk zitten doen over die taxi pas. Leg alsjeblieft contact met Hilversum of mijn psychiater. Zonder die taxi pas kom ik helemaal niet meer de deur uit. Kijk ik snap best dat er veel mensen fraude plegen dus dat ze dubbel checken, want het kost een hoop geld. Maar als je toch hoort dat ik die pas al tienjaar heb. Ja, als ik geen benen heb, is het probleem duidelijk zichtbaar, maar bij geestelijke problemen wordt dat vaak niet serieus genomen. Je ziet het probleem niet en daardoor is het

voor mensen moeilijk om het probleem serieus te nemen . Soms zou ik wel willen dat ik zoiets had wat zichtbaar is en niet steeds verantwoording hoeft af te leggen. En dan moet ik mijn best gaan zitten doen voor een Wmo pas die ik langer dan tien jaar heb. Dat geeft een heleboel onnodige stress. Ik voelde me dan totaal niet serieus genomen.”

Sociaal leven

“Ik heb sinds vijf maanden een vriend en ik heb mijn familie, maar een sociaal leven heb ik verder eigenlijk niet. Ik heb wel behoefte aan een plek waar ik het gezellig kan hebben en waar ik me thuis voel. Maar verplichtingen zijn weer moeilijk. Ik heb me wel een keer aangemeld voor een proefles mindfulness in de Uitwijk. Fijn dat dat daar betaalbaar te doen is. Maar het was me naast de trainingen die ik toen volgde nog te veel. Niet alles tegelijk. In de WRAP cursus heb ik ook een meisje leren kennen waar ik echt een klik mee heb. Zij is echt een maatje geworden.”

Time Out of Respijtoorziening

Ik hoop echt dat zo'n voorziening er komt. Hoe mooi is het als ik daarheen kan als je omgeving je problemen zwaarder maakt. Bij mij werd bijvoorbeeld mijn huis gerenoveerd. Ik kon dat op een gegeven moment niet meer aan. Toen had ik graag even uit de situatie willen gaan en bij een respijtoorziening willen logeren. Om geestelijk tot rust te komen en weer op te laden. Dat was geen situatie waarvoor je een opname nodig hebt maar wel een situatie waar ik uit moest om mijn geestelijke problemen stabiel te houden.

Het is ook een plek waar je gewoon even naar toe kan gaan op een moeilijk moment. In een buurthuis kan je niet terecht met je geestelijke problemen. Dat kan wel in een respijtoorziening. Naar een buurthuis ga je als je eenzaam bent. Naar een respijtoorziening ga je als je eenzaam bent met psychische problemen.

Roos

Roos is een pseudoniem, geïnterviewde wil anoniem blijven

Over Roos in het kort

Roos is een veertiger. Zij woont alleen met haar jonge hondje in een rustig wijk in Eemnes. Toen zij 24 jaar was, kreeg zij last van ernstige psychische klachten. Het heeft jaren geduurd voordat zij een duidelijke diagnose kreeg: een bipolaire stoornis. De eerste zes jaar zijn erg moeilijk geweest. Daarna was zij 12 jaar stabiel. De afgelopen anderhalf jaar heeft zij twee keer een crisis gehad.

Alleen met haar ex heeft zij echt een sterke band. Daarnaast heeft zij veel contact met de burens twee huizen verderop. Ook met haar moeder heeft zij regelmatig contact. Verder ziet zij veel mensen maar die contacten zijn allemaal werk gerelateerd.

Behandeling, werk en dagbesteding

Zij had een baan als journalist bij de Telegraaf maar toen haar ziekte zich openbaarde, kon zij dat werk niet meer uitvoeren. Dat vond zij heel erg. De eerste jaren had zij überhaupt geen werk of dagbesteding.

Zij was in behandeling bij de Rembrandthof en verder was er niets.

Alle ondersteuning die zij heeft gekregen kwam van de Rembrandthof: behandeling, maatschappelijk werk en een korte tijd een begeleider thuis. Nog steeds is zij onder behandeling bij de Rembrandthof. Korte tijd liep het via de huisarts maar dat beviel helemaal niet omdat de continuïteit bij het krijgen van juiste medicatie in gevaar kwam als de huisarts niet werkte of met vakantie was.

Roos kwam in de WAO terecht en wilde na die eerste zware jaren wel weer werken. Maar een arbeidsdeskundige zei dat zij in 'de afgeschreven groep' zat waar ze niets mee deden. Dat kwam heel hard aan. Op verjaardagen en bij andere contacten komt altijd de vraag: 'En wat doe jij?'. En dan was het antwoord: 'niks'. Zo voelde zij zich ook: niks.

Door medicatie was zij erg aangekomen en in de behandeling had zij geleerd dat bewegen goed voor haar is. Zij had er ook plezier in en werd steeds actiever. Haar fysiotherapeut gaf het laatste zetje en zei:

"waarom ga je er niet zelf mee aan het werk?" Met haar spaargeld en vakantiegeld heeft zij een eerste training voor aerobicdocent gevolgd. Ze is begonnen met één uur in de week cursus geven. Langzaam heeft zij dat uitgebouwd met andere opleidingen en sporten. Steeds gefinancierd met eigen middelen. Het UWV heeft nooit iets gedaan. Nu is zij personal trainer en sportdocent. Zij werkt ongeveer 20 uur per week en kan dat over de dagen spreiden maar het blijft voor haar altijd zoeken naar een goede balans. Als ik zeg dat het wel heel stoer is wat zij heeft gedaan, dat dat doorzettingsvermogen vraagt, dat zij helemaal selfmade is en dat ik nog zelden zo'n verhaal heb gehoord, is zij verbaasd. Zo ziet zij dat zelf niet. 'Maar, misschien moet ik mijzelf daar eigenlijk wel voor op de schouder kloppen', zegt zij.

Gemeente en hersteltrainingen buiten beeld

Roos heeft nooit ondersteuning via de gemeente gehad. Zij wist niet dat je bij de gemeente terecht kan voor begeleiding of andere vormen van ondersteuning. Ze heeft ook geen idee waar je dan zou moeten zijn en hoe dat werkt.

Zij heeft ook niet van herstel en hersteltrainingen gehoord. Als ik vertel wat persoonlijk herstel is, is zij wel geïnteresseerd.

Crisis

Twaalf jaar lang is Roos stabiel geweest maar dan gaat het mis. Terugkijkend ziet zij wel wat daartoe heeft geleid. Zij was begonnen in een baan als buurtsportcoach. Die baan was vrij hectisch, minder goed te plannen en vroeg veel van haar. Haar hondje overleed en de psychiater die zij al twaalf jaar had, nam afscheid. Dan gaat zij op reis naar de Verenigde Staten. Dat was heel intensief en ontregelend voor Roos. Toen vergat zij ook nog twee keer haar medicatie en door de jetlag ging bij thuiskomst de onrust over in een echte crisis. Zij was alleen thuis en helemaal de weg kwijt. Ze brak binnen de boel af. Buren hebben de politie gebeld. Maar Roos laat de politie niet binnen. 'Eigenlijk was ik heel erg bang'. Dan breekt de politie de voordeur open en komt met vijf man sterk haar huis binnen. Zij springen bovenop en haar en proberen haar met een nek klem in bedwang te houden. Roos heeft door haar crisis een enorme kracht en is heel beweeglijk. Zij probeert zich uit de nek klem te worstelen en is bang haar nek te breken. Zij is manisch en psychotisch en wordt uiteindelijk met geweld in de boeien geslagen en afgevoerd naar het politiebureau. Ze denkt zelf dat ze ontvoerd wordt. Buiten staan alle buren op het pleintje te kijken terwijl Roos met loeiende sirenes wordt weggevoerd naar een kliniek in Amersfoort.

Roos vertelt dit verhaal heel rustig. Ook legt ze uit dat de gewelddadige aanpak van de politie haar agressieve gedrag versterkte. Duidelijk is dat deze gebeurtenis een enorme impact heeft. Binnen een

week is zij weer stabiel genoeg en keert zij terug naar huis. Maar thuis voelt zij zich niet meer veilig. Hier op haar eigen veilige plek thuis zijn al die akelige dingen gebeurt. 's Nachts laat zij het licht aan. Uit de woorden die ze gebruikt als 'gênant', en 'schaamtevol' is haar eigen schaamte voelbaar. Als ik daar naar vraag, geeft ze aan dat zij weet dat zij er niks aan kan doen maar dat het wel zo voelt. De buurt kijkt haar er overigens niet op aan. Zij kennen haar al van kinds af aan. Als zij uitlegt wat zij heeft, krijgt ze ook begripvolle reacties of opmerkingen als: ja mijn moeder of iemand anders die ik ken heeft dat ook. De gebeurtenissen zijn heel ingrijpend geweest en Roos wil dit nooit meer zo meemaken. En dan ziet zij bij de Rembrandthof een folder van de crisiskaart. Die wil zij ook.

Crisiskaart

Met behulp van een ervaringsdeskundige crisiskaart consulent ontwikkelt Roos een persoonlijke crisiskaart. De gesprekken zijn heel prettig. Zij hoort dat de consulent ervaringsdeskundige is. Ze heeft daar verder niet echt bij nagedacht maar als ik ernaar vraag, geeft zij aan dat zij denkt dat die ervaringsdeskundigheid toch wel een toevoeging is. Omdat de consulent door eigen ervaringen meer begrip heeft van haar situatie.

De kaart bestaat uit twee delen. Eén met informatie voor hulpverleners als zij in crisis is. Er staat uitleg in over wat er met haar gebeurt, dat zij niet gevaarlijk is maar misschien wel zo overkomt en hoe zij daar het beste mee om kunnen gaan. Bij Roos is het belangrijkste om heel rustig te blijven, in gesprek te gaan en géén geweld te gebruiken. Dat verergert juist haar crisis door de onderliggende angst.

In het tweede deel dat privé is, heeft zij andere zaken geregeld. Voor- en nazorg noemt zij dat zelf. Zoals dat een goede vriend gewaarschuwd wordt en dat hij voor haar hondje zorgt. Dat de burens verderop en haar goede vriend een signalerende rol hebben en de juiste instanties kunnen waarschuwen. Roos is blij met deze kaart. Toen ze hem maakte had ze geen idee dat ze hem heel snel ook al nodig zou hebben. Ongeveer een jaar na de eerste crisis is er opnieuw een samenloop van onregelende omstandigheden die leidt tot een crisis. Als zij thuis komt, herhaalt zich de situatie van het jaar daarvoor. Alleen gaat alles nu heel anders. Dankzij de crisiskaart. Roos is net zo in de war als de vorige keer. De burens bellen de politie. En de politie ziet bij de melding dat er een crisiskaart is. De agenten weten met behulp van de crisiskaart wat er met Roos gebeurt en hoe zij het beste met haar om kunnen gaan. Zij gaan daarom met haar in gesprek volgens de instructies. Dat leidt ertoe dat Roos rustiger wordt. Zij gaat zelf mee met de politie en laat zich naar de Rembrandthof brengen. Later hoort ze van haar buurmeisje dat een buurman haar gefilmd heeft.

Ook nu is zij binnen een week weer goed genoeg om naar huis te gaan maar de crisis is veel minder ingrijpend geweest dan de vorige keer. Zij gaat zelf naar burens toe die ze heeft uitgescholden tijdens haar crisis om excuses aan te bieden en uitleg te geven. Alleen die buurman die aan het filmen was. Die heeft zij nog niet durven aanspreken. Dat wil zij nog steeds doen.

Roos is ontzettend blij met haar crisiskaart. Die biedt haar rust. De politie agenten waren erg blij met de handvaten die zij krijgen door de crisiskaart. Ook voor de buurt is het fijn dat er geen heftig incident is.

'De crisiskaart zorgt voor een wereld van verschil', zegt Roos. Ze vraagt de gemeenten met klem om de pilot met de crisiskaart voort te zetten en te zorgen dat alle mensen die er baat bij hebben er één kunnen krijgen.

Peter

Over Peter

"Ik kom uit Utrecht. Ik kwam elf jaar geleden zwaar verslaafd bij de Cocon in Hilversum binnen. In Utrecht was ik stratenmaker. Ik heb altijd keihard gewerkt en heb altijd ontegenwoordig veel gedronken. Nu heb ik al elf jaar niet meer gedronken."

"Thuis als kind ging het bij mij al niet goed. Mijn vader was heel dominant en hij sloeg mij en mijn moeder van jongs af aan. Hij heeft mij ook geestelijk naar de klote geholpen."

"Toen ik veertien jaar was, werd ik stratenmaker. Bij stratenmakers werd veel gedronken en zo kwam ik er mee in aanraking. Ik verdiende goed en dat besteedde ik voor een groot deel aan drank met vrienden."

"Ik ben gaan samenwonen toen ik al heel ver heen was. En dat ging dus ook fout. En toen ging het nog verder berg afwaarts. Mijn vader ging dood toen hij 51 jaar was. Toen viel er een hele last van mij af. Ik woonde in die tijd alleen maar ik ben opnieuw gaan samenwonen. Ik heb daar voor mijn huis opgezegd in Utrecht. De liefde van mijn leven, dacht ik. En binnen een half jaar stond ik weer buiten. Toen was ik dakloos en heb ik een jaar lang buiten geslapen. Op de bank in een park of in Lunetten in een fortje. En dan ging ik 's ochtends vroeg stiekem douchen in de Jaarbeurs of in een ziekenhuis. Ik had gelukkig een WAO uitkering waardoor ik geld had. Maar ja, dat maakte ik vooral op aan de drank."

Het gesprek vindt plaats in de Cocon. Peter ziet er nu heel goed uit. Als ik vraag hoe dat komt, zegt hij: "Dat komt door hier. Ik blijf deze mensen mijn hele leven dankbaar."

"Ik had mensen om mij heen die alleen maar van me profiteerden. Mensen die niet goed voor mij waren. Ik kwam af en toe bij een opvang in Utrecht. Dat was allemaal zo gevaarlijk daar. Veel mensen aan de drugs en als je geld in je zakken had, dan staken ze mekaar gewoon neer voor een paar tientjes. En ik ben niet bang uitgevallen maar ik dacht: dan blijf ik 's nachts liever buiten alleen. Ik wist de eerste nacht dat ik buiten sliep al dat ik dit niet meer wilde. En dan probeerde ik bij vrienden of ik een paar nachten mocht slapen. Maar ik was zo ver heen en ik dronk zoveel, dat ging helemaal niet."

"Ik werkte wel af en toe als vrijwilliger in de opvang in Utrecht. Maar ik kende iedereen in Utrecht en had ook met iedereen ruzie en toen hebben ze voor mij een plaatsje in Hilversum bij de Cocon geregeld. Toen mocht ik hier tien dagen slapen. Leo liet me binnen."

Toen hoorde ik dat ze niet alleen daklozen opvingen voor de nacht maar dat ze hierboven ook kamers vrij hadden en dat je dan geholpen kon worden. En dat wilde ik heel graag. Ik wilde uit die wereld. Ik dronk op het laatst 40 halve liters per dag.

Ik moest nog wel een maand wachten tot ik op zo'n kamer met hulp kon. Toen ik daar zat, kreeg ik 50 euro boodschappengeld per week en dan kon je voor jezelf koken. Héérlijk vond ik dat. Voor mezelf koken."

"Met een begeleider heb ik afspraken gemaakt. Hij zei: 'Als je weer een paar keer gedronken hebt en je geeft het niet aan dan is er geen plek meer hier voor jou. Dan kunnen we je niet helpen. Als het misgaat moet je eerlijk zijn. Lukt het niet, hou het niet voor je.' Ik werd in de gaten gehouden."

"Ik kon al gauw bij de Jellinek terecht. Daar kon ik praten hoe het zo gekomen is allemaal en dat ik zo geslagen ben en zo vernederd door mensen om mij heen. Ik ben in één keer gestopt met drinken. De eerste vijf maanden heb ik het heel erg moeilijk gehad. Ik stuitte gewoon. Maar het ging steeds beter. Als het moeilijk was, kon ik hier altijd met iemand praten. Ik kon ook vrijwilligerswerk doen in de Kringloop en dat heb ik meteen gedaan. Werken heb ik altijd gedaan en dat hielp mij nu ook om te overleven."

"Toen ik hier kwam, vroegen ze of ik schulden had en ik wist het eigenlijk zelf niet. Toen bleek dat ik veel schulden had. Wel 45.000,- euro. De vriendin die ik had gehad, deed alle financiën. Ik keer er niet naar om. Daar hebben ze me mee geholpen en toen dat afgelost was, kreeg ik een eigen huisje. Ik heb hier nog steeds een budgetcoach die mij helpt. Ik heb nu al vijf jaar een eigen appartement in Hilversum."

"Op een gegeven moment had de conciërge hier wel wat hulp nodig. En toen vroegen ze of ik kon helpen. Dat werd steeds meer en nu ben ik hier de hele week. Ik help met boodschappen en onderhoud. Ook van de containerwoningen bij Keerpunt Zuid en de kamers die we hebben. Ik heb het hier reuze naar mijn zin."

"Nu ben ik hier in de Cocon al acht jaar vrijwilliger voor 38 uur in de week. Deze mensen zijn voor mij nu

collega's. Geen cliënt meer. Je hoort echt bij ons zeggen ze en dat voel ik ook zo. Ik blijf mijn hele leven zo dankbaar dat ik hier een kans heb gekregen. De mensen hier zijn echt mijn mensen. Ze zijn zo lief voor mij, ik voel mij hier thuis."

"Er zijn daklozen in de Cocon die al eerder geholpen zijn en een huisje hadden gekregen. Die zeiden dan: 'Ik kom hier nooit meer terug want ze doen hier toch niks voor je.' En dan komt puntje bij paaltje en dan zijn ze er weer. Daar kan ik heel slecht tegen. Want de mensen hier doen alles voor je, als je zelf maar wilt."

"Ik ben weggegaan uit Utrecht omdat ik het daar ook niet had gered. Als ik daar gebleven was, was ik nu dood geweest. Het hielp dat niemand mij hier kende en ik een nieuwe start kon maken. Ik zie wel bij mensen dat als je in dezelfde cirkel blijft dan val je terug in je oude gewoontes. Dan zijn dezelfde mensen weer om je heen die gebruiken en drinken."

"Vroeger kwamen hier alleen daklozen en mensen die aan de drank waren. Nu komen er ook mensen van de GGZ binnen. Die gedragen zich anders. En niet iedereen is daarvoor opgeleid hier. Het gaat de laatste tijd wel goed. Er zijn ook wel eens incidenten. Deze mensen horen hier eigenlijk niet. Zorg dat die mensen een goede plek met zorg krijgen."

"Vroeger was ik een klerelijer. Ik ben zelf heel fout geweest. Ik schaam me er nu nog wel eens voor dat ik van mijn 14e tot mijn 40e alleen maar gedronken heb. Ik werd van jongs af aan geslagen en kwam in kroegen nou, daar laat je je hond nog niet naar binnen. Normale mensen kwamen daar niet. En allemaal mensen uit het criminele circuit. Cor van Houten en zijn mensen kende ik allemaal. Ik worstelde ook nog op heel hoog niveau. Ik zat in een milieu waar geen goede mensen komen. Met vrouwen was het net zo. Ik kwam daar vrouwen tegen, dat vond ik toen prachtig, maar nu, als je er helder over nadenkt, zijn dat niet de plekken waar je fijne vrouwen vindt. Ze wilden mij om van te profiteren en om mijn geld. Hier in de Cocon kon ik praten en kwam ik er achter hoe het eigenlijk allemaal gegaan is. Ze hebben mij hier de liefde gegeven die ik nooit heb gehad."

"Nu ga ik elk jaar naar de Nijmeegse Vierdaagse. Ik doe veel aan lopen. Lopen is heerlijk. Dat geeft me zoveel rust. Mijn vader zei vroeger altijd dat ik dat toch niet kon. En als ik nu over de finish kom, dan komt alles weer even voorbij. En dan kijk ik naar boven en zeg tegen mijn vader: 'je krijgt me toch nooit meer te pakken'. En dan moet ik even huilen. Dat is echt fantastisch. En dan staat mijn zusje daar aan de finish. Dat doet mij echt wel wat. Ik heb met haar nu een goede band. Toen ik zo dronk, wilde ze niet dat ik bij haar kwam slapen. Ze had een klein zoontje en wilde mij daar niet bij hebben. Dat kon ik toen niet begrijpen. Nu wel. Dat kleine neefje is inmiddels al 21 jaar."

"Ik ben nu hartstikke gelukkig. Ik blijf de mensen hier ontzettend dankbaar. Harro, Jan, Leo en al die anderen. Zoals mijn leven nu is, is mijn leven perfect. Zo wil ik het houden."

Jenny

Jenny in het kort

Jenny komt oorspronkelijk uit Roemenië. Zij is 35 jaar. In 2003 is zij uitgenodigd om vakantie te vieren bij een oom en tante in Nederland. Dat was een cadeautje omdat zij net haar diploma had gehaald voor bakker patissier. Ze is in Nederland gebleven vanwege de liefde. Zij is getrouwd en na negen maanden verdween haar man uit haar leven. Zij is gescheiden maar heeft nu nog wel contact met haar schoonfamilie. Ze heeft een dochter van 12 jaar uit een relatie die ze daarna had. De vader van haar dochter heeft zij niet meer gezien sinds haar dochter drie jaar oud was.

De afgelopen zes jaar heeft zij samengewoond. Die relatie is recent verbroken waardoor zij met haar kind geen dak boven haar hoofd had. Zij stond niet ingeschreven op woningnet en kan dus geen betaalbaar huis vinden. Zij is terecht gekomen in de Vluchtheuvel in Hilversum. Zij spreekt vloeiend Nederlands, werkt parttime in de horeca (bediening restaurant) en combineert dat met schoonmaakwerk in de ochtend. Als zij moet werken buiten schooltijden dan gaat haar dochter naar haar ex-schoonzus. Zij is nu twee maanden in de opvang van de Vluchtheuvel.

In de Vluchtheuvel

"Via mijn huisarts kwam ik bij het maatschappelijk werk. Zij hebben gebeld voor mij of er een plek was. Ik wist niet wat ik moest verwachten van de opvang. Ik werd heel snel teruggebeld. Toen kreeg ik een intakegesprek. Over waarom ik geen huis heb, wat er met mij gebeurd is en wat ik heb meegemaakt. Dat gesprek duurde drie uur. Daarna werd overlegd of ik mocht komen."

"Toen ik hier kwam, was ik in de war en ik kon niet nadenken. Ik heb altijd hard gewerkt en ben altijd doorgegaan. Voor ik hier kwam, ging niet meer. Ik kon mijn bed niet meer uitkomen en mijn laatste partner wilde mij op straat zetten. Ik heb heel veel meegemaakt in Roemenië en hier. En toen overleed mijn vader. Ik kwam mijzelf heel erg tegen. Ik had nooit ergens over gepraat. Hier in de Vluchtheuvel heb ik dat voor het eerst gedaan."

"Praten was niet makkelijk. Ik heb hier erg gehuild. En ik schaamde me ook heel erg over bepaalde dingen. Nu kan ik er wel over praten. Ik wist ook eigenlijk niet wat er met mij allemaal gebeurd was. Er waren veel dingen waar ik nooit over had gepraat. Toen zeiden ze in één van de gesprekken. 'Dus je bent seksueel misbruikt.' En ik dacht: Huh? Ik had er zelf gewoon nooit die naam opgeplakt. Dat kwam heel hard binnen. Ik ben vaak seksueel misbruikt. Toen ik acht jaar was en later weer toen ik twaalf jaar oud was. Ik ben gewoon doorgegaan. Het is moeilijk om daarover te vertellen want ik heb daar nooit over gepraat. Maar dat kan hier allemaal en hoe meer je erover praat hoe makkelijker het wordt."

"Toen ik hier kwam, wist ik niet wat ik moest verwachten. Als je hoort over de daklozenopvang heb je daar een idee over. En het valt mij niet tegen. Zeker niet. Ik moest wel wennen aan al die regels. Je moet dit, mag niet dat. Ik kon het niet allemaal meteen onthouden. Maar ook dat valt heel erg mee. Die regels zijn ook nodig. Het kan niet zo zijn dat zoveel mensen bij elkaar zijn zonder regels. En ook vind ik het normaal dat iedereen wat doet en bijdraagt hier. Je krijgt hier alle hulp en begeleiding die je nodig hebt."

"Iedereen heeft een eigen begeleider die altijd tijd heeft voor je. Als die er niet is dan is er altijd iemand anders die je begeleider vervangt. Je kunt alles met ze bespreken. En ze adviseren je ook hoe je de dingen kunt aanpakken. Ze helpen je ook als het nodig is. Ik moest bijvoorbeeld spullen ophalen bij mijn ex. Dat vond ik moeilijk. Toen hebben ze aangeboden om met mij mee te gaan. Het is fantastisch werk wat zij doen. Ik ben er echt superblij mee."

"Mijn dochter vind het fijn hier. Hier is rust. Het is ook een hechte groep hier met de mensen op de gang. Iedereen helpt elkaar en de sfeer is goed."

"Toen ik net kwam, was ik erg in de war. Ik kon niet meer. Pas na een paar dagen en een paar gesprekken, kwam ik een beetje tot rust en kon ik nadenken. Ik had een dak boven mijn hoofd, te eten en mensen waarbij ik terecht kon. Hier is rust. De ergste stress ging eraf.

Ik heb veel verantwoordelijkheden. Mijn vader is overleden en ik heb de zorg voor mijn moeder in Roemenië. Roemenië is niet zoals Nederland. En ik heb de zorg voor mijn dochter. Ik moet nu aan mijn toekomst denken en aan die van hen.

Tot nu toe zorgde ik voor iedereen en iedereen kwam op de eerste plaats behalve ik. Hier leer ik dat ik en mijn dochter op de eerste plaats komen. Eerst zorg ik voor mijzelf en mijn dochter en dan pas komt de rest. Niet iedereen pleasen en jezelf wegcijferen. Hier leer ik mijn grenzen. Ik ben heel erg dankbaar dat ik hier mag zijn. Ik weet niet wat er met mij gebeurd was als ik hier niet terecht was gekomen.....

Ik heb nog nooit een eigen huis gehad. Altijd in het huis van een ander en afhankelijk. Nu denk ik aan een eigen huis.”

“Ik krijg hier nu ook budgetbeheer. Dat is vooral voor mensen met schulden. Ze doen het voor mij nu ook even. Dat is beter want dan hoef ik dat nu even niet zelf te doen. Niet omdat ik het niet kan maar omdat het me nu rust geeft en er meteen voor mij gespaard wordt voor als ik naar een eigen huis kan gaan. Ik krijg per week leefgeld.”

“Ik krijg nu alle rust en hulp om mijn eigen leven op orde te brengen. Ik heb een eigen badkamer en een koelkastje op mijn kamer. Hier kunnen mijn dochter en ik samen ontbijten. We koken in de keuken met de anderen. Er is een schema met huishoudelijke taken die verdeeld worden over de bewoners. Ik vind dat niet erg, eigenlijk ook wel leuk. Beneden is er een speelkamer voor de kinderen. Boven kunnen we in een huiskamer teevee kijken of in de keuken kaarten of spelletjes doen. Daar praten we dan ook over van alles. Er zijn zestien kamers en het is een hechte groep. Iedereen met kinderen.”

“Er zijn ook mensen die niet zo positief zijn als ik. Die hebben moeite met regels. Over logeren bijvoorbeeld of over niet mogen drinken. Het zijn meestal de mannen die meer vrijheid willen. Maar het is logisch dat die regels er zijn. Zonder die regels wordt het hier een chaos. Je wil hier toch geen drinkende mensen hebben.

“In het begin zei ik: ik wil hier nooit meer weg. Maar nu denk ik dat ik natuurlijk ook verder wil. Stap voor stap. Met psychologische hup ook die ik binnenkort ook ga krijgen.”

Yvonne

Over Yvonne in het kort

Yvonne heeft vier (bijna) volwassen kinderen, een partner en woont in Bussum. Yvonne woont alleen met haar drie poezen, konijn, twee vogels en vissen. Die dieren zijn erg belangrijk voor Yvonne. Zij heeft in 2003 de diagnose borderline gekregen, ook heeft ze PTSS. Het heeft lang geduurd voordat Yvonne haar diagnose kreeg. Ze is blij dat er nu een diagnose is, want daardoor vielen dingen op zijn plek en kon zij zich gaan inlezen in wat de stoornis inhoudt.

Wachttijd bij overplaatsing

Yvonne wil graag eerst iets vertellen over de overplaatsing van de dagbehandeling bij de Rembrandthof – waar zij in 2003 cliënt werd en dit negen jaar bleef – naar de dagbehandeling bij de Mauritzhof. Deze overplaatsing ging namelijk gepaard met een wachttijd van een jaar. In dat jaar was zij thuis en kreeg zij in eerste instantie geen behandeling en medicatie. Zij heeft vervolgens een psychose gehad. Vervolgens kreeg zij wel medicatie en ging het beter. Voor Yvonne was het onduidelijk waarom zij niet direct overgeplaatst kon worden, ook wist zij bij het vertrek van Rembrandthof niet hoe lang de wachttijd zou duren.

Stabiliteit en structuur

Een andere belangrijke ervaring voor Yvonne was de begeleiding (gespecialiseerde thuishulp) die zij kreeg tijdens een van haar zwangerschappen en in de jaren daarna. De professional ondersteunde haar gedurende een periode van vier jaar bij een depressie, bood stabiliteit en structuur via een weekritme en een huishoudschema. Yvonne leerde via de professional overzicht te behouden en haar eigen huishouden op orde te krijgen. Dit kan zij nu al jaren helemaal zelfstandig.

Yvonne noemt dan ook dat stabiliteit en structuur via de zorg haar het meest geholpen heeft. Een professional die erop let dat zij goed voor zichzelf zorgt (eten en sporten), haar medicatie inneemt. Yvonne vindt het heel goed dat dit soort begeleiding nu ook in het weekend wordt geboden, want daar ervaar je anders echt een gat. Ook over de optie voor respijtzorg is zij positief, want het kan in haar ogen dan wellicht een opname voorkomen.

Yvonne heeft nog nooit gehoord van cliëntondersteuning of van stichting MEE.

Dagactiviteiten en Herstel

De structuur die Yvonne 's leven tegenwoordig heeft, wordt ook geboden vanuit de dagactiviteiten die zij onderneemt, veelal via het programma van de dagbehandeling in de Mauritzhof. Ze is er elke dag vanaf de dagopening en doet er verschillende activiteiten, zoals koken en breien. Er zijn vaste contactpersonen aanwezig. Yvonne vindt dat er genoeg keuze is wat betreft de activiteiten. "Zonder de Mauritzhof is er geen structuur en stabiliteit. Dan zou ik maar halve dagen leven, pas een keer rond 11 uur uit bed komen."

Daarnaast maakt zij gebruik van Herstelactiviteiten. Hierover zegt ze: "Het is inspirerend, ik kan ervan leren en ik kan mijn verhaal kwijt." Zo heeft zij een cursus Schrijf je Verhaal gevolgd, waarmee ze leerde om haar levensverhaal te schrijven. Het effect hiervan is dat zij haar levensverhaal kan ordenen: wat is wanneer gebeurd? Ze kan er nu ook beter over vertellen dan voorheen. Ook de training begin maken met herstel en de herstelweek middenin in de zomer waren voor haar inspirerend en ze leert er veel van. Zij komt ook bij de klankbordgroep Herstel. Een groep mensen die meedenken over beleid met de gemeenten.

Sinds kort is Yvonne lid van de cliëntenraad van GGZ Centraal Regio Gooi en Vechtstreek. Dit vindt zij heel fijn. Zij kan hier haar eigen ervaringen inzetten, maar ook dat wat zij van anderen hoort op de momenten dat zij bij de Mauritzhof is. Ook zit zij sinds kort in een zangkoor.

Sinds vorig jaar gaat Yvonne ook elke maandagavond koken en eten in de Uitwijk, een buurtcentrum bij haar in de buurt. Zij vindt het fijn om daar te komen omdat zij dan ook weer eens andere mensen ontmoet dan de mensen van de Mauritzhof. Ook vindt ze het fijn dat er in de groep veel mensen zijn met psychische kwetsbaarheden. Dan kan je daar gewoon over praten. Ze voelt zich daardoor thuis.

Yvonne vindt prettig om met andere mensen die een psychische kwetsbaarheid hebben samen dingen te ondernemen. Want: iedereen heeft een verhaal op dit vlak, dus je kan dat van jou kwijt, je vindt er herkenning en niemand kijkt ergens raar van op.

Een bijkomstigheid is wel dat er zo nu en dan incidenten zijn met medecliënten. Dat maakt dan veel

indruk.

Crisis zorg

Yvonne heeft zelf nooit te maken gehad met crisis zorg maar wel indirect via haar zoon. Negatieve signalen hierover heeft zij niet gehad. Haar zoon wil nu afstand houden en die wens respecteert zij ook. Daarvoor hielden de mensen van de Rembrandthof haar altijd op de hoogte. Het is moeilijk dat er nu geen contact is en dat ze nu niet kan bellen om te horen hoe het met hem is.

Toekomst

Binnenkort krijgt Yvonne bewind voering. Dit heeft zij met behulp van een contactpersoon bij de Mauritzhof aangevraagd. Het lukt haar namelijk momenteel niet zo goed om haar financiën goed op orde te krijgen. Dat komt door de terugval in inkomsten sinds haar twee jongste dochters uit huis zijn. Nu mist ze kinderbijslag en allerlei andere inkomsten. Zij heeft een intakegesprek gehad bij de gemeente hiervoor, dit vond zij een goed gesprek. Het was het eerste gesprek met de gemeente over haar financiën sinds lange tijd, ook al heeft Yvonne al jaren een bijstandsuitkering.

Verder denkt Yvonne niet echt na over de toekomst. Vanwege haar psychische kwetsbaarheid is zij nog regelmatig een paar dagen depressief, dit kan plotseling opspelen. Zij geeft zelf aan dat ook de borderline maakt dat zij ver vooruitkijken niet overziet. Dit zorgt ervoor dat zij van dag tot dag leeft.

Marc

Over Marc in het kort

Marc heeft een zoon van 11 jaar. Hij is vijf jaar geleden gescheiden. Zijn ex-partner en zijn zoon wonen in de buurt. Marc is in herstel van een alcoholverslaving, die ongeveer 25 jaar heeft geduurd. In die periode had Marc een leidinggevende salesfunctie. Daarnaast trad hij regelmatig op als zanger. In december heeft hij opgetreden als zanger bij de herstel dag 'Elke ervaring telt'. Dat is voor hem een belangrijke stap, die laat zien hoe ver hij inmiddels is gekomen. Hij is momenteel in gesprek met de Mauritzhof om in de toekomst daar optredens te doen en samen met bewoners muziek te maken.

Woningnood

Vanwege de scheiding moest Marc op zoek naar nieuwe woonruimte. Dat ging erg moeizaam, door het beperkte aanbod aan betaalbare woningen. Uiteindelijk is Marc verhuisd naar een vakantiepark in de buurt. In eerste instantie kon hij zich niet inschrijven op dit adres. Van de gemeente kreeg hij daarover te horen: "Als je niets doet, dan ben je illegaal in Nederland." Deze boodschap bezorgde hem veel vragen, stress en spanning, hetgeen zich ook uitte in zijn alcoholgebruik. Hij heeft nog geprobeerd om ergens anders een postadres te krijgen, maar dat is niet gelukt. De vakantiewoning is eigenlijk een tijdelijke woonruimte, maar inmiddels woont Marc er al viereneenhalf jaar en hij heeft zich er toch kunnen inschrijven.

Het vakantiepark is een soort toevluchtsoord voor gescheiden mensen. Marc geeft aan dat er meerdere mensen wonen die somber zijn en dat er regelmatig drank wordt gebruikt. Hij vindt het een weinig positieve omgeving en zou liever ergens anders wonen.

Opname in kliniek

Marc werd zich, na een tijd op het vakantiepark gewoond te hebben, ervan bewust dat het niet goed met hem ging. Hij merkte dat hij somber was en ook fysiek erg achteruit ging. Hij realiseerde zich dat dit met zijn alcoholgebruik te maken had. Ook ontstond er frictie tussen hem en zijn ex-partner, die een tijd daarvoor was afgekickt van alcohol en op een andere manier in het leven was gaan staan. Marc besloot dat hij zelf hulp nodig had en, omdat hij dit voor zijn ex-partner destijds had geregeld, inmiddels wist hoe hij dit kon regelen. Hij zegt wel dat hij vindt dat het niet makkelijk is om uit te zoeken welke hulp je nodig hebt. "Er zijn veel websites, er staat zoveel, dat is lastig."

Marc had een wachttijd van drie weken tot het intakegesprek. Over die periode zegt Marc: "Ik ging me nog meer isoleren. Enerzijds was het vervelend dat ik niet meteen terecht kon, aan de andere kant dacht ik: nog een paar weken drinken. Toen was er weinig rem meer. Zeker niet toen er een afwijzing kwam van de zorgverzekeraar." De zorgverzekeraar wees in eerste instantie de aanvraag voor opname in een afkickkliniek af. Ze vonden de situatie niet ernstig genoeg. Dit bericht kwam hard binnen bij Marc. Hij was "met de billen bloot gegaan, maar wat had het nu allemaal nog voor zin?", dacht hij. Later werd de aanvraag alsnog toegekend.

Over de opname in de kliniek vertelt Marc dat met name de ervaringsdeskundigen daar hem het meest geholpen hebben. "Die kun je niet in de maling nemen, die hebben mij gered." De ervaringsdeskundigen kijken en luisteren vanuit hun eigen ervaringen en prikken overal doorheen.

Eerste weken van herstel

Na vier weken in de kliniek te zijn opgenomen geweest, keerde Marc terug naar zijn woning op het vakantiepark en zijn leven. "Ik viel van mijn roze wolk". Marc had graag gewild dat ze hem tijdens zijn opname beter hadden voorbereid op de terugkeer naar zijn leven buiten de kliniek. Bij thuiskomst kreeg Marc direct te maken met instanties (werkgever, Arbo, UWV), waarvoor hij zaken moest regelen en dat vond hij moeilijk.

Daarnaast was zijn sociale omgeving nog steeds dezelfde, hetgeen hij zich niet had gerealiseerd: hij was gestopt met drinken, maar zijn omgeving had nog een ander beeld van hem. Kennissen en vrienden wilden hem overhalen om toch wat te drinken. Marc wilde zijn excuses aanbieden aan zijn naasten, maar hun wantrouwende reactie was anders dan hij gehoopt had. Marc pleit er daarom ook voor dat er meer begeleiding komt voor familie en naasten, zodat zij inzicht krijgen in het proces dat iemand doorloopt die afkickt. Dit kan ervoor zorgen dat het contact meer in balans blijft.

Meer en eerder bekendheid geven aan hulp en herstelnetwerk

Marc zou graag zien dat de hulp die er is voor mensen na opname in een afkickkliniek bekender wordt. "Er

is wel veel, maar het is niet bekend. Ook de huisarts, die op de hoogte was, nam geen contact met mij op om mij te vertellen welke hulp er beschikbaar was”.

Marc is bij toeval in contact gekomen met het Herstelnetwerk in de regio, via een van de meetings van de afkickkliniek. Vanuit het Herstelnetwerk is hij diverse cursussen gaan doen. Eerst ‘Begin maken met herstel’, later andere vervolgcursussen. Marc kreeg hierdoor veel inzicht in zijn valkuilen. Het volgen van een cursus zorgt tegelijkertijd voor ritme (het is wekelijks) en contacten met medecursisten. Marc haalde een medecursist op met de auto en onderweg voerden zij gesprekken.

De meetings vanuit de kliniek zijn ook erg waardevol voor Marc: “Het is mijn medicijn. Je hoort verhalen van anderen, hoe zij ergens mee dealen, daar haal je veel uit. Je bent onder elkaar en kunt je ervaringen delen. Ik kan deze mensen altijd bellen als ik ergens mee zit”.

Daarnaast geeft Marc inmiddels voorlichting en is hij maatje. Ook deze activiteiten dragen bij aan zijn eigen herstel. Hij kijkt naar wat hem is overkomen, met name ook in de eerste periode na de opname, en wil er graag aan bijdragen dat anderen dit niet gebeurt. Door de eigen ervaringen in te zetten en over zijn leven te vertellen, herbeleeft hij de gebeurtenissen. Dit herinnert hem aan waar hij nooit meer naar toe wil. Marc heeft ook een aantal websites opgezet waar (ex)verslaafden en naasten informatie kunnen vinden over hulp en herstel.

Toekomstperspectief

De maatjes- en voorlichtingsactiviteiten zijn vrijwilligerswerk, net als de herstelactiviteiten. Marc vindt dat de vrijwilligersvergoeding die hier tegenover staat, te laag is. Hij steekt er veel tijd en regelmatig ook eigen kosten in (parkeren, benzine). Marc zou graag weer een betaalde baan willen. Hij werkt nu op werkplek die in de toekomst wellicht omgezet kan worden in een betaalde baan.

Afsluiting

Marc wil benadrukken dat de bekendheid van het hulpaanbod vergroot moet worden. Hij heeft veel zelf moeten uitzoeken. Dat is hem gelukt en hij haalt er ook voldoening uit, maar hij ziet (ook in zijn omgeving) een hoog risico op terugval. Bij het verlaten van de kliniek is het belangrijk dat iemand weet waar hij terecht kan en wat er allemaal op hem af kan komen (sociale omgeving die niet is aangepast, instanties). Daarnaast vindt hij het heel belangrijk dat familie en naasten meer begeleiding krijgen.

Henk

In het kort over Henk

Henk komt uit Hilversum, woont nu in Bussum en heeft een roerige tijd achter de rug. De partner van Henk overleed een aantal jaren geleden. Niet lang daarna raakte Henk in de financiële problemen. Henk dacht dat hij en zijn partner de financiën goed hadden geregeld, maar na haar overlijden bleek dat niet zo te zijn. Henk belandde op straat, hier heeft hij een aantal weken geslapen totdat hij in contact kwam met de opvang en zijn leven weer in een opwaartse spiraal kwam.

Daklozenopvang

Al snel kwam Henk in contact met wijkagenten. Via hen hoorde hij over de daklozenopvang. Het is een zogeheten passantenopvang, waar inwoners die het nodig hebben een bed en eten krijgen en zich kunnen douchen. Uiterlijk om 13:00 moeten mensen de opvang verlaten. Om 17:00u kunnen ze zich weer aanmelden. In de tussentijd zijn mensen op straat. Henk zegt "dat is echt overleven", maar meestal sloot hij zich aan bij een groepje en dat was ook wel gezellig.

In de passantenopvang vond Henk niet alleen onderdak, maar ook rust en duidelijkheid. "Ik kon weer beginnen met mijn leven op te pakken." Henk kreeg ondersteuning om orde op zaken te stellen: de blokkade van zijn rekening werd opgeheven, er werd een uitkering aangevraagd, de financiën werden aangepakt. "Het was heel fijn om het niet allemaal zelf te hoeven doen. Ik werd overal van het kastje naar de muur gestuurd, als ik iets probeerde te regelen. Als de begeleiding belt, dan komen ze er wel doorheen. Om het instanties zijn."

Over het verblijf in de passantenopvang vertelt Henk dat er weinig privacy is. Er zijn vrij strikte regels en dat is nodig volgens Henk omdat men met veel mensen dicht bij elkaar zit. "Er gebeurt hier altijd wel iets. Het is verder wel geordend. Er zijn duidelijke regels, moet ook, want anders wordt het een zootje." Ook helpt het volgens Henk als je je als gebruiker van de opvang een beetje kunt aanpassen aan de rest. Van de gezamenlijke woonkamers maakte Henk zelden gebruik. Liever trok hij zich met een muziekje terug in de slaapzaal.

Doorstroom

Na dertien maanden in de passantenopvang, stroomde Henk door naar een andere woonopvang. Hier huurde hij een kamer en kreeg hij een flink stuk regie en onafhankelijkheid terug, waar hij erg blij mee was. "Hier kwam ik echt tot rust, ik had een eigen plek, hoefde met niemand wat."

Henk kreeg niet langer begeleiding bij het wonen. Henk zorgde zelf voor een dagritme en daginvulling en het schoonhouden van zijn kamer. Hij koos er vrijwillig voor om nog wel begeleiding te krijgen bij zijn financiën, want dat beviel hem erg goed. Henk vindt dat de begeleiding erg goed werk verricht. En daarnaast heeft hij zelf ook veel gedaan. "Ik ging veel zelf achter dingen aan." Samen met de begeleiding maakte hij telkens een plan en daar focuste hij op. "Er ligt veel aan jezelf. Ze zijn hier erg goed. Ze reageren snel, kunnen overal bij helpen. Je moet gewoon meewerken."

Het lukt Henk goed om de plannen te volgen en mee te werken aan de begeleiding. Hij was erg gemotiveerd: "De periode in de opvang is echt overleven, ik wilde daar zo snel mogelijk weg." Daardoor kan hij van uit de doorstroomplek werken aan de volgende stap: het vinden van een zelfstandige woonruimte.

Bussum

Dat lukt in april 2019, na negen maanden zoeken via Woningnet. Henk vindt het een hele fijne plek, hij woont dichtbij het centrum. "Ik ben gewoon heel goed geholpen. Ik had ook altijd wel het idee: ik kom hier wel snel weer weg. Daar heb ik mij volop voor ingezet." Henk merkt op dat je wel erg afhankelijk bent van het woningaanbod, dat is schaars.

Henk zegt dat hij hard heeft gewerkt om te komen waar hij nu is. Hij richt nu beetje bij beetje zijn huis in, "sprokkelt overal wat vandaan." Daarnaast komt hij als vrijwilliger schoonmaken bij de daklozenopvang. Over een tijdje gaat in gesprek met de gemeente om te praten over werk. Hij heeft al wel een gesprek gehad, de gemeente heeft gezegd dat hij eerst zijn leven op de rit mocht krijgen, woonruimte vinden. Henk staat erg open voor werk, dat is zijn nieuwe doel. Ook volgt er binnenkort een stappenplan om de financiële begeleiding af te bouwen.

Henk zegt geen hulp te hebben gemist. Hij is trots op hoe het allemaal gelopen is en dat alles nu weer op orde is.

Hassan

In het kort over Hassan

Hassan heeft drie kinderen. Hassan is vorig jaar gescheiden en had dringend woonruimte nodig. Met een van zijn kinderen, zijn zoon van 17 jaar, woont hij sinds twee maanden in de Vluchtheuvel. De andere kinderen wonen bij zijn ex-partner. Zijn zoon is niet aanwezig bij het gesprek, hij gaat naar het speciaal voortgezet onderwijs in Hilversum. Hassan werkt vijf dagen per week als schoonmaker van kantoren. Hij heeft deze baan sinds 1995.

Vluchtheuvel

Hassan heeft zelf gebeld naar de Vluchtheuvel, hij heeft twee weken gewacht tot er een plek was. Bij de Vluchtheuvel krijgt hij begeleiding bij het zoeken van een woning. Hassan is blij met de begeleiding. Ze helpen hem met het invullen van papieren, het aanvragen van een urgentieverklaring, bij het innemen van zijn medicatie.

Hij zoekt een huis met twee slaapkamers in Hilversum. Hassan vertelt dat er iets mis is gegaan met zijn inschrijving in Woningnet. De inschrijfgelden waren niet betaald en daardoor belandde hij onderaan de wachtlijst. Als dit niet gebeurd was, had hij misschien tijdens de scheiding zelf een huis kunnen vinden en niet naar de Vluchtheuvel hoeven gaan.

“Je kan hier jezelf zijn”

Hassan weet nog niet wanneer hij een woning kan krijgen. “Je moet gewoon wachten”. Hij vindt het niet erg om te wachten, want hij vindt het gezellig bij de Vluchtheuvel. Er wonen leuke mensen, de medewerkers zijn ook leuk. Zijn zoon moest wel even wennen, nu gaat het gelukkig goed. Hassan zegt dat je hier jezelf kunt zijn. Er wordt halal gekookt, dit is voor meerdere mensen belangrijk bij de Vluchtheuvel. Hij vindt het er rustig en mensen kunnen met elkaar lachen. Hassan maakt regelmatig gebruik van de gedeelde woonkamer om te darten en voetbal te kijken. Bewoners en begeleiding doen dit ook regelmatig samen.

Begeleiding voor kinderen

Vanuit de gemeente is er begeleiding geregeld bij de opvoeding van de kinderen. Hassan ziet zijn andere kinderen eens per week. Vanuit Sherpa is er ook begeleiding van zijn zoon van 17 jaar. Daarnaast heeft Hassan een bewindvoerder, in verband met de eerdere schulden. Deze schulden zijn inmiddels goed aangepakt. Toen dit opgelost was, zijn Hassan en zijn vrouw pas uit elkaar gegaan. Hassan heeft een aantal zussen en broers, waar hij ook contact mee heeft. Een zus komt soms op bezoek, bijvoorbeeld om aanwezig te zijn bij belangrijke gesprekken.

Hassan is helemaal tevreden. Hij heeft niets gemist in de begeleiding. Hij kan nog niet vooruitkijken, misschien dat hij iets anders nodig heeft wanneer hij een huis vindt, maar dat weet hij nu nog niet.

komt soms op bezoek, bijvoorbeeld om aanwezig te zijn bij belangrijke gesprekken.

Hassan is helemaal tevreden. Hij heeft niets gemist in de begeleiding. Hij kan nog niet vooruitkijken, misschien dat hij iets anders nodig heeft wanneer hij een huis vindt, maar dat weet hij nu nog niet.

Bijlage 2: Planning totstandkoming nieuw beleidsplan

Evaluatie beleidsplan 2017-2020 + richting nieuw beleidsplan

Activiteit	Deadline
Evaluatierapport vaststellen door het PFHO	5 juni 2020
Evaluatierapport vaststellen door de colleges	juni 2020
Webinar raden over evaluatie beleidsplan B&O	11 juni 2020
Evaluatie in de commissies behandelen en de richting van het nieuwe beleidsplan bespreken	September / oktober 2020

Houtskoolschets/concept 2021 - 2024

Activiteit	Deadline
Opstellen basis voor concept	Oktober 2020
Marktconsultaties, sessies partners	Oktober 2020
Sessies adviesraden, Sessies Herstel/ervaringsdeskundigen & familieorganisaties	Oktober 2020
Concept/eerste schets bespreken met directieoverleg	15 oktober 2020
Concept/eerste schets bespreken met portefeuillehouders	29 oktober 2020
Adviesraden om input vragen	30 oktober 2020
Webinar/Regiopodium raadsleden	November 2020
Uiterlijke datum input adviesraden	1 december 2020
Concept vaststellen door directieoverleg	17 december 2020
Concept vaststellen door portefeuillehouders	7 januari 2020
Concept vaststellen door colleges	Januari 2020
Zienswijzeprocedure gemeenteraden	Januari/februari 2020

Finale versie 2021-2024

Activiteit	Deadline
Verwerken input gemeenteraden	Februari/maart 2021
Marktconsultaties en sessies partners	Januari – februari 2021
Sessie adviesraden	Januari – februari 2021
Sessies Herstel/ervaringsdeskundigen & familieorganisaties	Januari – februari 2021
Concept bespreken met directieoverleg	25 maart 2021
Concept bespreken met portefeuillehouders	8 april 2021
Adviesraden om input vragen	9 april 2021
Uiterlijke datum input adviesraden	7 mei 2021
Webinar/Regiopodium gemeenteraden	mei 2021
Beleidsplan vaststellen door directieoverleg	20 mei 2021
Beleidsplan vaststellen door portefeuillehouders	3 juni 2021
Beleidsplan vaststellen door colleges	Juni 2021
Vaststellen door gemeenteraden	Juni/juli 2021